

# NOVINY Z TUROVKY

KULTURNĚ-SPOLEČENSKO-ZÁBAVNÍ OBČASNÍK Z TUROVKY I ZE SVĚTA, ZE KTERÉHO SE DOZVÍTE VŠE, CO VÁS ZAJÍMÁ  
ZDARMA A BEZ REKLAM

DUBEN 2016 - ČÍSLO 1 ROČNÍK III



Milí čtenářové,  
to je Turówka wonna !



No vážně, Turówka wonna ! Je to tráva, je to tráva voňavá a i když v naší Turovce ani v okolí neroste, je pro nás významná tím, že se jmenuje stejně. A navíc to v Turovce i bez tohoto konkrétního druhu trávy nějak samo o sobě voní také. Přijďte si čuchnout. O všem, co se jménem Turovka souvisí, co se mu podobá, či k němu jakýkoliv vztah má, o tom všem v budoucnu v Novinách z Turovky psát budeme.

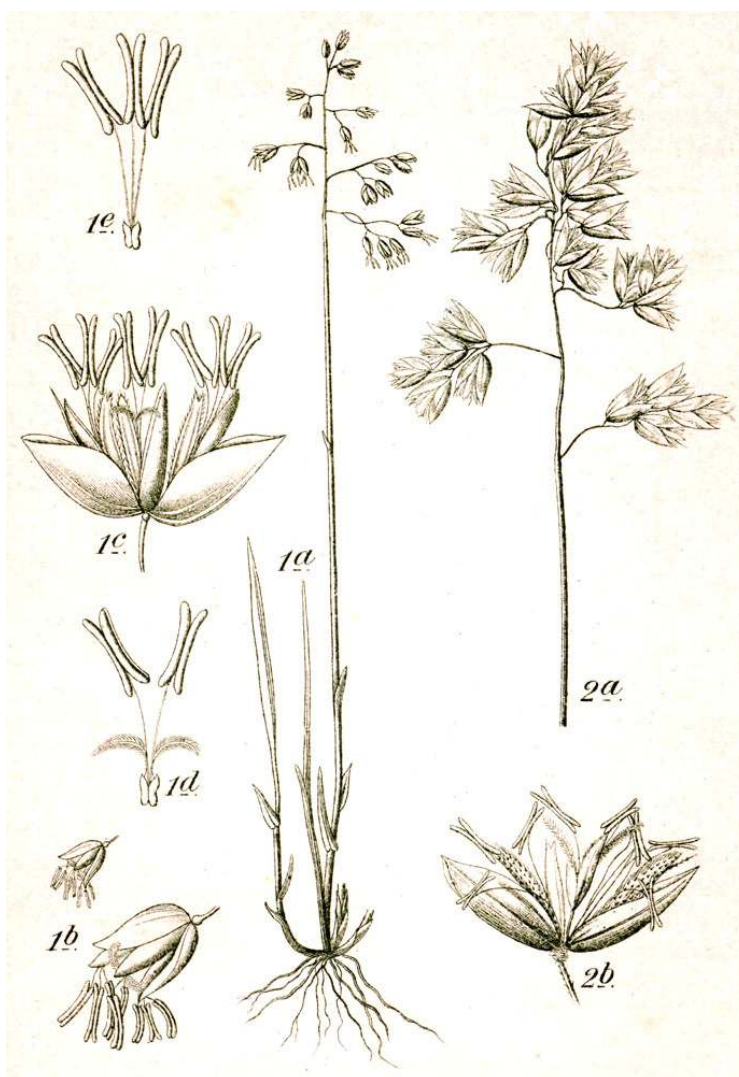
**Turówka wonna** - takhle si tu travu pojmenovali Poláci, nicméně latinsky to je *Hierochloe*, přesněji a konkrétně tento druh (na obrázku titulní strany) *Hierochloe odorata* nebo *Anthoxanthum nitens* (nějak se v tom názvu nemohli shodnout, už vidím ty botaniky, jak se hádají). V angličtině se setkáte s pojmy Sweet grass, Holy grass, Bison grass, Manna grass, Mary's grass, Peace grass, Vanilla grass či Unity grass, v češtině se používá název tomkovice, z překladu z angličtiny pak lidově - sladká, svatá, bizoní, vanilková, atp. tráva. Tomkovice je druh trávy z čeledi lipnicovitých, vyskytuje se v severní, střední a východní Evropě, mírně pak v Asii a Severní Americe. V České republice rostou pouze 3 druhy z rodu *Hierochloe* :

- \* *Hierochloe australis* (tomkovice jižní) - je nejběžnější, přesto ji najdeme jen vzácně ve světlých listnatých lesích teplých oblastí.
- \* *Hierochloe odorata* (tomkovice vonná) je kriticky ohrožený druh, vyskytující se velmi vzácně v Polabí. Tam se pojedeme určitě podívat - Turovecký spolek dobrovolných botaniků uspořádá brzy vlastivědný zájezd.
- \* *Hierochloe repens* (tomkovice plazivá) roste velmi vzácně na jižní Moravě, např. v oblasti soutoku Moravy a Dyje a patří také mezi kriticky ohrožené druhy. Běžnější je v sousední Záhorské nížině na Slovensku.
- \* *Hierochloe hirta* (tomkovice chlupatá) - výskyt tohoto druhu u nás zatím nebyl hodnověrně prokázán.

Pro Turówku wonnou je charakteristická sladká vůně s nádechem anýzu vzhledem k obsahu kumarinu, což se projevuje zvláště po usušení.

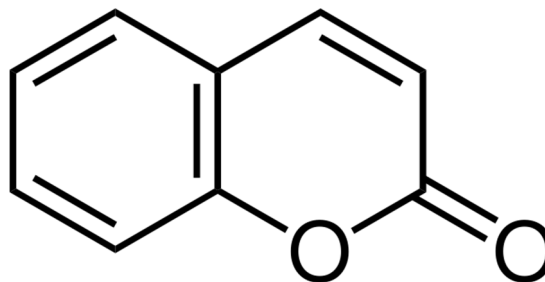
A nyní si povíme něco o kumarinu. Nebojte, nebude to dlouhé, jen následujících 12 stran bude obsahovat vědecké pojednání o této chemické sloučenině. My jsme sice jen občasník, avšak s velmi širokým záběrem a usmysleli jsme si, že naše čtenáře budeme také vzdělávat. Nebudete se muset přihlašovat do večerních škol či vzdělávacích kurzů, nebudete muset navštěvovat univerzity třetího věku, nebudete muset hledat po všech čertech informace či jakékoliv střípky poznání, po kterých tak zoufale prahnete – KDYŽ BUDETE PRAVIDELNĚ ČÍST NAŠE NOVINY Z TUROVKY. Někteří z Vás si právě teď nepochybně oddechli : „Konečně, konečně je tu to dlouho chybějící, populárně vědecko naučné periodikum na Vysočině ! Tolik nám chybělo !“

Nu a teď konečně k tomu kumarinu - to si už určitě říkáte, zase mluví a pořád mluví o

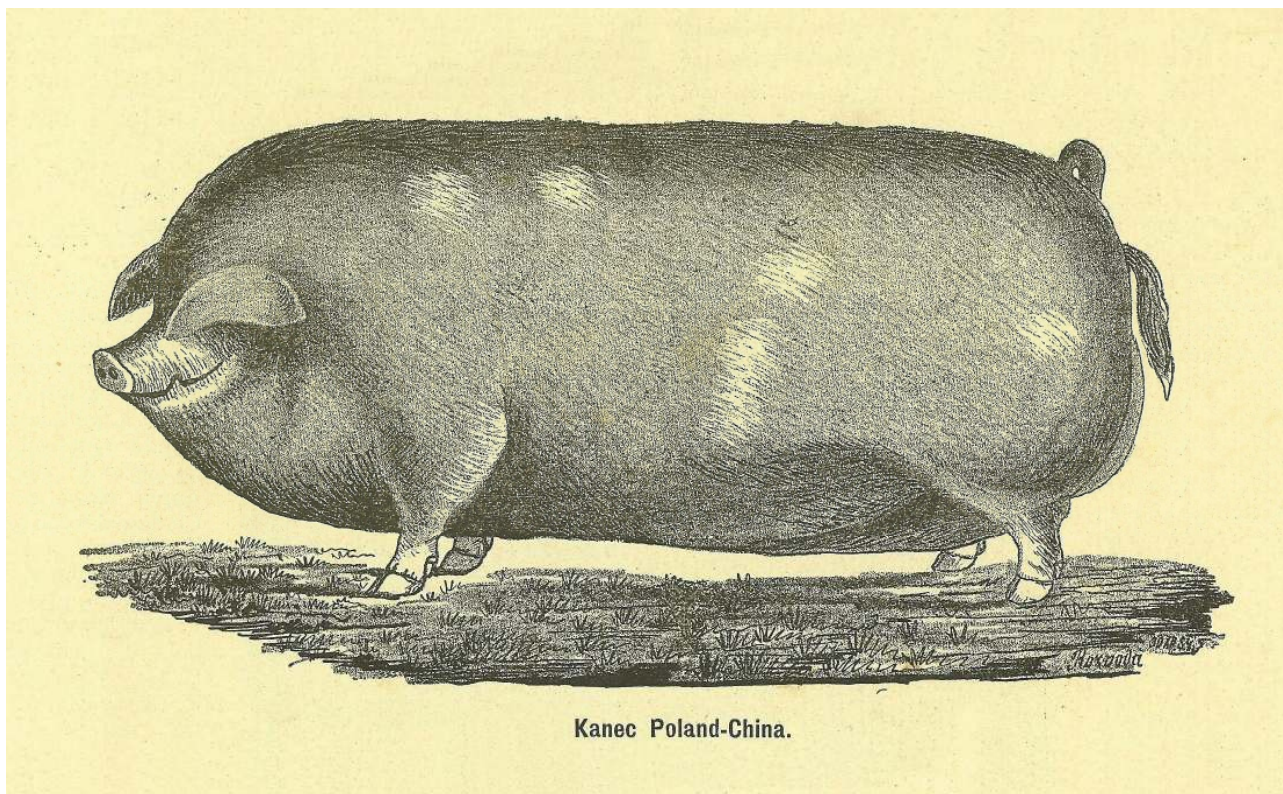




něčem jiném a já už to nemůžu vydržet, jak strašně bych chtěla/chtěl vědět, co to ten kumarin je - takže tedy : kumarin je toxin, který je obsažen v mnoha rostlinách, v některých ve vysoké koncentraci a mezi ně právě patří turówka vonná. Má sladkou vůni, snadno rozpoznatelnou jako vůně čerstvě pokosené trávy. Biosyntéza kumarinu v rostlinách probíhá přes hydroxylaci kyseliny skořicové v poloze ortho a následnou laktonizaci. V laboratoři lze kumarin připravit Perkinovou reakcí mezi salicylaldehydem a anhydridem kyseliny octové. Jinou metodou syntézy kumarinu a jeho derivátů je Pechmannova kondenzace. Známy chemický vzorec kumarinu si připomeneme na obrázku vpravo.



Kumarin má vlastnosti potlačující chuť, což naznačuje, že jeho široký výskyt u rostlin, zejména trav, má za účel omezit nápor pasoucích se zvířat. A tím se vracíme oklikou – sice dlouhou ale přesto – k zemědělství na Vysočině a k tématu, které v Novinách z Turovky stále tolik chybí, k tématu, které detailně dosud nikdo nezpracoval. Já laik to chápu tak, že tam kde roste turówka vonná, tam to dobytku moc nechutná a jde se pást jinam. Je to tak ? Mám pravdu zemědělci ?



Jiné je to ovšem s původními divokými kanci rasy Poland-China, kteří kdysi na loukách a pasekách kolem Turovky spásli veškerou tomkovici vonnou. Ta tu jako odolný druh dřívě rostla a na zdejší nadmořskou výšku se bez problémů adaptovala. Kumarin kancům zachutnal a díky jeho vysoké koncentraci tak dosáhli zvláštního, ojedinelého válcovitého těla. Poté odešli do Polska, kde se jim tuto bylinu ještě úplně spást nepodařilo a dle posledních zpráv se chystají do Číny, do země veliké.

V tomto čísle nahlédneme do historie, kultury, geografie, podíváme se do přírody, nadzvedneme pokličku erotického hrnce, naučíme se slušnému chování, budeme namáhat hlavičky, za odměnu pak něco dobrého uvaříme a pokusíme se to zbaštit. Na závěr si po těch všech zážitcích dojdeme k lékaři.

Přejeme Vám krásné a radostné chvíle strávené nad novým číslem Novin z Turovky a hlavně : hodně nových – ovšem zaručeně ověřených - poznatků ! Stačí otočit stránku .....

Vaše redakce

## Vzpomínky na Turovku

Moje mamka, Františka Blažková – Vlasáková, se narodila 15.10.1914 jako páté - poslední - dítě v rodině Vlasákových, Turovka č. 17. V r. 1943 se provdala do Veselé za mého otce Jana Blažka. Často se ho známi ptali, jak tam nevěstu našel, když Turovku „ani Prajzi (v prusko – rakouské válce r.1866) nenašli“<sup>1)</sup>.

Na rodném domě v Turovce zůstal hospodařit mamčin bratr – František. Ze čtyřech „vyvdaných“ dětí bydlela mamka nejbližší, což bylo důvodem k tomu, abychom do Turovky za babičkou a dědou jezdili často.

Z raného dětství se mi hlavně vybavuje způsob dopravy do Turovky.

Doma jsme měli jediné kolo a to pánské - řekla bych takovou „ukrajinu“. Mamka mě posadila bokem na „štángli“, naskočila nějakým, dnes pro mě záhadným způsobem, na kolo a jely jsme (kolo bylo dosti vysoké, mamka byla drobná a ještě jezdila v sukni – kalhoty nikdy nenosila). V Bělé jsme neodbočily po dnešní silnici (tehdy to byla také jen cesta) do Turovky, nýbrž jsme jely „pozadu“ – což znamenalo směrem k Hříběcí až k lesu a tam po ní úvozovou cestou podél lesa, přes potok (Pstruhovec)<sup>2)</sup>, kolem „Vršku“ a přijely jsme k Vlasákům „za humna“. A protože jsme výhradně používali tuto trasu, tak jsem v dětství vlastně celou Turovku nikdy neviděla. Když jsem dostala své vlastní dámské kolo (asi ve dvanácti letech), jezdila jsem do Turovky již sama a také „pozadu“ – ani jsem nevěděla, že se dá jet jinak. Cestování s mamkou na kole se mi tehdy velice líbilo a vůbec mi nevadilo, že sedím na železné tyči, skrčená (aby mamka dosáhla na řídítka) a že to po těch cestách pořádně drncá. V zimě jsme do Turovky chodili jako rodina samozřejmě



**Rodina Vlasáková v Turovce, pravděpodobně v roce 1912:**

dospělí zleva - František Vlasák (hospodář, 1877 - 1966),  
jeho matka Josefa Vlasáková, roz. Bartošová (vdova, výměnkářka, 1856 - 1937),  
Františka Vlasáková (roz. Nacházellová z Benátek, hospodyně, 1882 - 1966)

děti zleva - Josef (1910 - 1991), Marie (1908 - 1991), miminko - František (dědic statku, 1912 - 1956),  
Jaroslav (1905 - 1979), moje mamka - Františka - ještě nebyla na světě (1914 - dosud)



pěšky, do Bělé zkratkou přes les a také mi nevadilo, že jsme se brodili vysokým sněhem a byli pak celí mokří.

Nejsilnější vzpomínku na pobyt v Turovce v útlém dětství mám na zlého berana. V hospodářství se tam samozřejmě chovaly ovce; babička ještě začátkem 50. let spřádala vlnu, ze které se pletlo oblečení. Jeden beran svými rohy napadal slabší jedince (děti a některé ženy), na silnější „soupeře“ si netroufl. Když jsme byly na dvoře my děti, býval beran zavřený. Jednou berana přede mnou zapomněli zavřít a když jsem vyšla na dvůr, hnal se ke mně jako zběsilý. Spasil mě útěk na suchý záchod, kde jsem se stačila zavřít a čekala na vysvobození. Stejně tak jednou uvěznil na záchodě babičku a navíc bušil rohamy do dveří, takže babička trnula hrůzou, že se k ní probije. Nakonec toho beran nechal.

Turovka byla mým druhým domovem nejen z důvodu častých návštěv prarodičů v dětství, ale byla mým útočištěm i v dospělosti – příčinou byla „teta z Turovky“. Strýc František, který zůstal „na chalupě“, si vzal



za ženu Marii Palánovou z Mysletína (u Zachotína). V r. 1956 zemřel (po operaci slepého střeva, když už měl jít domů, dostal embolii), teta zůstala bezdětná vdova. Protože nemohla zastat větší hospodářství, vstoupila do JZD Horní Ves (v Turovce ještě JZD nebylo) a tam denně dojížděla na kole pracovat. Měla to velmi těžké,

František Vlasák a Františka Vlasáková krátce po roce 1940



ještě se starala o staré rodiče zemřelého manžela. Později pracovala v družstvu přímo v Turovce. Teta byla osobnost. Byla rázná, měla velký rozhled, ale také velké srdce, do kterého nás všechny „Vlasákovce“ přijala, ačkoliv jsme nebyli „její krev“. Prožívala s námi naše radosti i bolesti, dovedla poradit, usměrnit. Jezdily tam dál – všechny čtyři rodiny, později v návštěvách tety pokračovali všechny neteře a všichni synovci se svými rodinami. Jezdili jsme za tetou do Turovky rádi, později v letech, kdy se již málo pohybovala, jezdili jsme ji pomáhat.

Když jsem již byla vdaná a řídila auto (Trabant), tak jsem doma řekla: „jedu za tetou do Turovky“ – a tam jsme probraly plno věcí, událostí i politiku. V létě jsme seděly na dvoře na lavici – někdy i se sousedkami a spolupracovnicemi ze družstva – paní Měkutovou, paní Bartoňovou, paní Plešákovou (i pan Plešák st. přisedl) a paní Lisovou.

K Turovce mám pěkný a silný celoživotní vztah a mohla bych tam i dnes jet z Veselé „poslepu“.

Jana Mazancová – Blažková, ve Veselé 19. ledna 2016

### Poznámky k textu - doplnění:

1) Po bitvě u Sadové (Hradce Králové), hlavní bitvě prusko-rakouské války v roce 1866, v níž zvítězilo Pruské království, se pruské armády, než byl uzavřen mír, rozptýlily po českých zemích a kvartýrovaly, čili získávaly za úplaty proviant pro své jednotky v městech a vesnicích. (Válka byla vedena o to, kdo bude mít hlavní slovo při sjednocování Německa.) Bismarck, budoucí kancléř sjednoceného Německa, a náčelník gen.štabu von Moltke nařídili, aby se vojáci chovali na území poraženého státu civilizovaně, též proto, že počítali s budoucí vojenskou spoluprací Německa a Rakouska-Uherska. Turovku pobyt pruských vojáků minul, buď úmyslně či ji skutečně „nenašli - přehlédli“.

2) Silnička z Bělé do Turovky tvoří skutečně rozvodí Dunaj-Labe, podobně jako budova nádraží v Nové Bukové. Vzdálenost od pramenu Bělé (Severní moře) k pramenu Pstruhovce (Černé moře) nebude více než 150 metrů.

Petr Mazanec, ve Veselé 19. ledna 2016

## Dunaj teče do Černého moře a Labe kam ? No přece do Severního moře !

A Turovka je zase slavná - probíhá tu evropské rozvodí Dunaj – Labe. Určitě znáte hru Cesta na severní pól z Divadla Jára Cimrmana a nesmrtelnou scénu :“ .... jdu na sever, jdu na sever a ..... jdu na jih ! Můžu si to taky zkusit ? No, jó, ale nic moc.“ Tak něco podobného si přijďte zkusit do Turovky. Ale postupně, prosím Vás ! My bychom neradi, abyste nám tady tvořili frontu a museli jsme pak vydávat pořadová čísla. Navíc tady ten systém ještě nemáme zavedený.







K sestavení tohoto příspěvku mě přiměla poznámka pana Mazance z Veselé na konci předcházejících Vzpomínek na Turovku. Není to sice zase až tak světová atrakce - víte, ono rozvodí dvou moří, tj. v podstatě velmi dlouhá klikatá čára, to není žádný extra div, tahle geografická linie se táhne jen v Česku v délce několika set kilometrů a podobných míst třeba jako u nás (to hlavně) či v Nové Bukové jsou na té čáře desítky - nicméně přesto my v Turovce jsme na ni i tak patřičně hrdí a tenhle fakt si náležitě užijeme. Však jednou uvidíte.

V Nové Bukové, kousek od Turovky, je to zajímavé. Rozvodí Dunaj – Labe by tam údajně mělo probíhat přesně v polovině střechy strážního domku na železniční trati mezi Pelhřimovem a Horní Cerekví. Domek byl prý postaven přesně tak, aby dešťová voda z jedné poloviny střechy stékala do Labe a z poloviny druhé do Dunaje. Kdo to ale ověří a přesně změří? Cedula na štítu domku (na fotografii vlevo) pochází z 20. let dvacátého století a zasloužili se o ni pelhřimovští turisté.

Železniční zastávka zde byla zřízena až v roce 1943, avšak toto další krásné téma – železniční trať mezi Pelhřimovem a Horní Cerekví – to si ponechme do některého z dalších vydání Novin z Turovky.

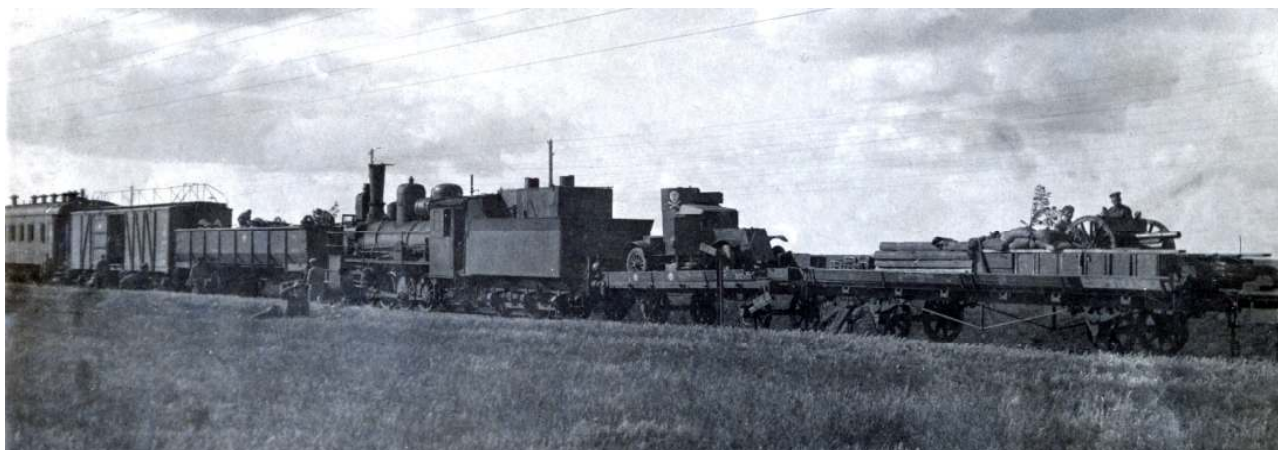
Vraťme se ale zpět k rozvodí: významnější než rozvodí dvou moří (například v Turovce) je rozvodí tří moří – Severního, Baltského a Černého – kterých je v celé Evropě jenom asi pět a jedním z nich je vrch Klepáč (Trójmorski vierch), 1144 m.n.m., v pohoří Králického Sněžníku. A ještě přidám jednu zajímavost, ne zase tak daleko od Turovky: Tříhrázný rybník u Maršova mezi Telčí a Kunžakem. Tahle zeměpisná zvláštnost se rozkládá na vodním předělu mezi Severním a Černým mořem. Při vyšším stavu vody vytéká jeden potůček z Tříhrázného rybníka do Nežárky, tedy do Severního moře, a druhý do Moravské Dyje, tedy do Černého moře. Zajímavé, ne? Jedeme tam a ověříme si to! Jak ale, když nebude hladina dostatečně vysoko?

O.H. 20. února 2016, foto O.H. 8.4.2012 a 2.1.2010, zdroj map: [www.mapy.cz](http://www.mapy.cz), [www.pancelcino.cz](http://www.pancelcino.cz)



## Legiovlak

Auto jsme zaparkovali před nádražní budovou a do Jihlavy jsme z Cerekve pokračovali vlakem. Jarda se tímhle způsobem dopravoval po mnoha, mnoha letech a byl jako u vytržení, pohodlná, prostorná sedadla s krásnými, příjemnými potahy, tam kde dříve cestovalo osm osob, dnes jich sedí jenom šest (my jsme ovšem v kupé jen sami dva), několik variabilních velikostních nastavení stolku, regulovatelná teplota i intenzita osvětlení, ohlašování zastávek, nabídka občerstvení. Ovšem to pravé vytržení nastává až na centrálním jihlavském nádraží, vždyť náš rychlík s každou projetou stanicí se vrátil o deset let zpět do minulosti, a tak v cíli cesty vidíme na jedné z vedlejších kolejí soupravu vagonů, které se od roku 1918 proháněly po Transsibiřské magistrále !



Nastupujeme do vozu, který je věrnou replikou někdejší prodejny, a dozvídáme se podrobnosti o ambiciózním a dlouhodobém projektu Československé obce legionářské, která si ke stoletému smutnému výročí rozpoutání první světové války vytkla za cíl připomenout historii a boje našich legií, vyzdvihnout jejich odkaz a nesmírně důležitý podíl na vzniku samostatného československého státu. Cituji průvodce : „V letech 2011–2014 zakoupila Československá obec legionářská celkem 11 vyřazených historických vagonů. Jeden ze dvou plošinových dlouhodobě zapůjčily České dráhy, kovářský vagon zrekonstruovala a dodala slovenská strana v čele s Nadáciou Milana Rastislava Štefánika a Klubom historickej techniky RD Zvolen. Legiovlak se tak stal skutečně československým. Prvních sedm zrekonstruovaných vagonů bylo představeno v říjnu 2014 na Nákladovém nádraží Žižkov v Praze, kde je vyhledalo na 18 000 návštěvníků.“

Na 13.hodinu je avizována první komentovaná prohlídka dnešního dne (další se budou opakovat v každou následující celou hodinu až do pozdního odpoledne), přesunujeme se tedy k zeleně natřenému krytému vagonu v čele soupravy, k ceduli „Začátek prohlídky ZDE“ a společně s dalšími zvědavci vyčkáváme příchodu příslušného legionáře. Ten se nás za chvíli skutečně ujímá a my nastupujeme pod jeho vedením do – „Těplušky“ !

To byl speciál, se kterým se naši vojáci setkávali sice již od začátku první světové války při přepravě na frontu, ale sami takovými vagony disponovali až od začátku roku 1918, kdy byl československý sbor nucen zahájit ústup z Ukrajiny před postupujícími vojsky Německa a Rakousko-Uherska. Označení „Těpluška“



bylo převzaté z ruštiny pro původně běžný nákladní vagon se střechou, který byl upravený zateplením stěn pro dopravu osob. Měl dvojitou podlahu, stěny s dvojitou obšívkou a jeho kapacita stačila pro čtyřicítku vojáků nebo osm koní. Nu, ty poklidné a neodmlouvající oře si zde představit dovedeme, ale tak početné mužstvo? Ovšem na mrazivé Sibiři ... vlastně komfort ....



Procházíme dalšími vozy, štábním s polním telefonem, mechanickým psacím strojem a dalšími přístroji, rozloženými mapami a plány, ošetřovnou se zafačovanými figurinami raněných či operovaných na palandách, kovárnou s ponkem a kompletním nezbytným zařízením. Legionáři se po kolejích pohybovali až do roku 1920, vlaky sloužily jako kasárna a vojáci si je postupně dovybavovali, takže zde následně nechyběly kuchyně, pekárny, prádelny, dílny krejčovské, ševcovské, zbrojařské, technické, truhlářské. Ve voze polní pošty jsou instalovány vitríny dokumentující tehdejší každodenní život, ve většině vagonů jsou pak na stěnách za sklem fotografie, pohlednice, plakáty, novinové výstřižky, situační plány a náčrty, součásti výzbroje i výstroje, plus detailní historické přehledy týkající se první světové války, formování československého státu, poválečného uspořádání, občanské války v Rusku, to vše uváděné i v širší dobové provázanosti. A desítky dalších informačních panelů čekají na návštěvníky posléze v nádražní hale, opět bez placeného vstupu.

S výjimkou plošinového vagonu s obrněným automobilem, kam není přístup, lze osahat a prohlédnout si všechno, včetně funkčních, byť







nenabitých zbraní, pušek, kulometů, dokonce i děla na otevřené zádi obrněného vagonu, umístěného dnes stejně jako kdysi na konci vlaku. I to byl vlastně původně docela obyčejný dobytčák, který se ale díky umu a šikovným českým ručičkám změnil na dokonalou pojízdnou pevnost.

Hodina utekla jak nic. Průvodce podal zasvěcený a srozumitelný výklad, odpovídal na otázky, vysvětloval, doplňoval, uváděl do souvislostí. Bylo znát, že se jen neoblékl do legionářské uniformy, aby reprodukoval naučený text. Měl ovšem také pozorné a zvědavé žáky – tato část naší historie se vlastně nikdy v hodinách dějepisu příliš důkladně neprobírala, leckdy se vůbec přecházela a obecně byla určena k pozvolnému zapomenutí.

Tak ještě rychle do plukovní prodejny. Tady je možno zakoupit jednak suvenýry, knihy a pohlednice, jednak se dá finančně přispět do fondu projektu, ale především, díky – pochopitelně zcela modernímu – počítači lze nahlédnout do databáze a podle jména a příjmení nechat vyhledat našeho předka a zjistit, zda, kdy a kde byl v legiích, případně podle názvu obce se dá dopátrat, kteří místní obyvatelé mezi legionáři působili či v letech 1914-1918 bojovali za samostatný československý stát (archiv neeviduje pouze zajatce a vojáky rakousko-uherské armády). Kompuťr je v obležení a pracuje na plné obrátky, to je jasné !

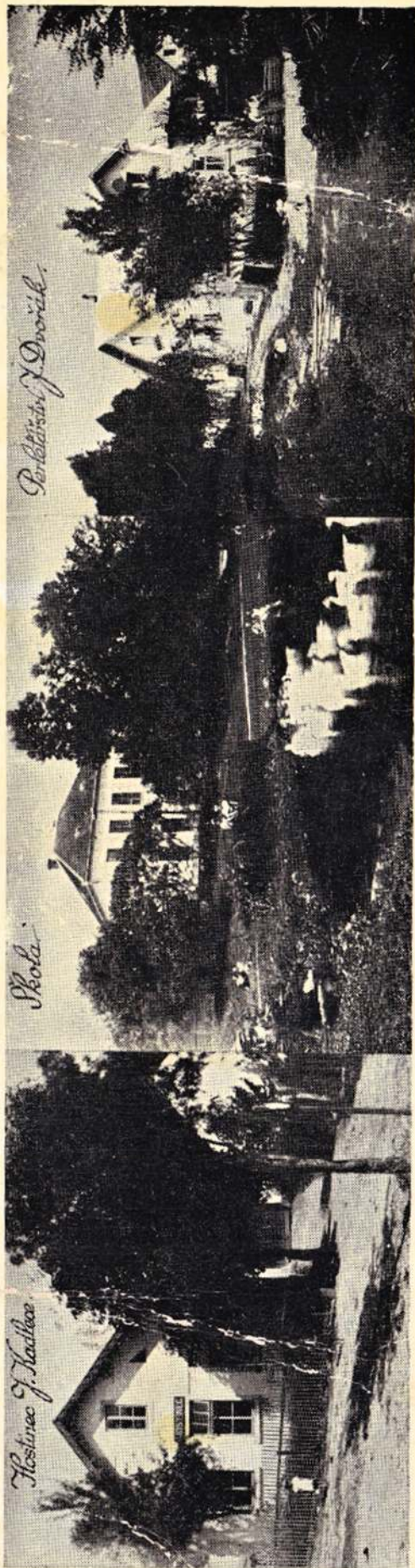
Vracíme se rychlíkem směrem na Jindřichův Hradec, ale v duchu stále jsme a v budoucnu jistě ještě častokrát budeme na magistrále, v „Těpluše“.

**Legiovlak – legionářské muzeum** – výstava,  
Jihlava, 2.-18.října 2015

P.H. listopad 2015



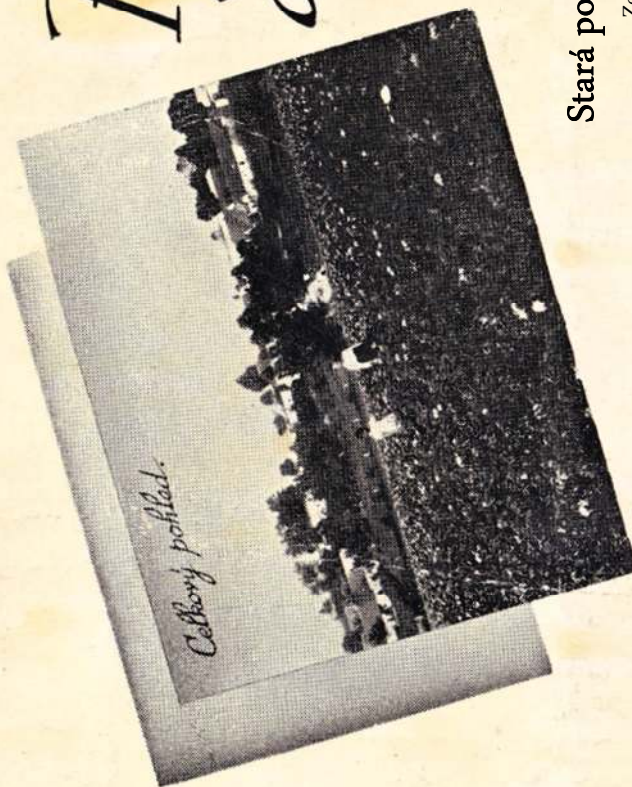




*Škola*

*Perlastrvi J. Dvůr*

# Pozdrav z Bělé.



Stará pohlednice — Bělá v roce 1944

Zdroj: rodinný archiv paní Hany Bíbové



## Kšanda v Horní Cerekvi

Kulturní odbor při cerekvické radnici dovážel poslední léta vždy na podzim, jistě i pro vylepšení zvolna uvadající nálady, příjemné komedie se známými herci, od této praxe se neuchýlil ani v roce 2015, jen lehce v rámci žánru změnil škatulku a divákům nabídl tentokrát politickou satiru. Ocítl se tak trochu na tenkém ledě, ten se však neprobořil a s představením byl naprosto spokojen opět téměř vyprodaný sál.



V čem se skrývala případná záludnost? Jednak v tématu samotném – však více již ani slovo, zapověděli jsme si přeci v redakci komentáře týkající se politiky, jednak ve zpracování, které hodně připomínalo model filmových „Kameňáků“, tedy v rychlém sledu za sebou vrstvené vtipné hlášky, fórky a anekdoty, s větší či menší, někdy však i nijakou či nijak patrnou vazbou na nekomplikovaný scénář děje. Úskalí takového počínu jsou jasná, provázanost jednotlivých scén může být leckdy násilná, křečovitá, humor komplikovaný, třeba i zbytečně brutální atd. Nic z toho se naštěstí nekonalo, soubor kolem komika Jaroslava Sypala, autora hry „Kšanda“, uvedené agenturou Nordproduction v režii Rostislava Kuby (ten se ve hře objevil v roli

bezdomovce rámujiícího celý příběh), vybalancoval satiru přesně na hranici vhodnosti a únosnosti.

Děj na první pohled jednoduchý, dosud řadový poslanec Strany mírného rozkroku Hubert Kšanda (Jaroslav Sypal) se rozhodne vstoupit do skutečně vysoké politiky a v ní nekompromisně hájit zájmy občanů, v cestě je však zdatný soupeř, poslanec Poctivec (Milan Pitkin) ze Strany barvoslepých. Zatímco oba pánové se střetávají v televizních debatách (v roli moderátora Petr Jančařík), Hubertova žena Magda (Michaela Kuklová) volí vlastní cestu protlačení manžela do vysněné funkce pomocí protřelého a evidentně vlivného podnikatele, manželova přítele (Jindřich Klíště v podání Martina Maxy - v roli jeho manželky se objevuje Tereza Šefrnová). Leč pozor, skutečným cílem Magdy a Jindřicha, kteří jsou milenci a tajně plánují společnou budoucnost, je ze vzniklé situace v určitém momentu dostatečně finančně profitovat a Huberta opět poslat ke dnu ....



Habaděj prostoru pro drobná odbočení a jemné komplikace, především však řadu narážek, špílů, slovních přestřelek, dvojsmyslů (polo)skrytých (...."byla z horské expedice jediná, která dosáhla vrcholu ještě v základním táboře") i úderů zcela otevřených. A postřehů ze života rovněž („Bábo, co jsi smutná, jen tři dny a dostaneme důchod.-Já vím, a další dva a bude po něm.“). Humor někdy až humpolácký, ale vlastně korespondující s politickou



kulturou, které jsme často svědky a které se hra krutě vysmívá, charakter místy estrádní, což není myšleno nijak zle. Prostě tepe se tu do všech možných nešvarů a servítky se neberou, ale není to podbízivé ani ryze prvoplánové. Občas nějaké to lidové moudro, jako že ...“ ženská bez prdele, jak tejden bez neděle“.



Překvapením byly výkony aktérů, jejichž tváře známe spíše z televizních obrazovek či filmového plátna, divadelní prkna jsou přeci jen něco jiného, ačkoli vesměs na pražských jevištích všichni pravidelně vystupují. Jistě, nejednalo se o drama s hrdiny procházejícími složitým vnitřním vývojem, jakkoli třeba Hubert těžce zápolí s pokušením úplatků, ale je snad proto komedie žánrem méněcenným? V souladu se slibem plakátu zvoucím na představení všichni hráli jak o život, Martin Maxa dokonce v rámci vtipné scénky v sauně i funkčně zapojil a předvedl skvostně vyrýsované svalstvo svého těla, nu a když se na závěr ozdravné procedury otočili s Míšou Kuklovou k publiku zády a naráz odložili osušky ..... pod nimiž byli sladění v trenýrkách „nedvědovského“ střihu (délka po kolena), jeden ve slávistických, druhý ve spartánských.... moc jim to slušelo !

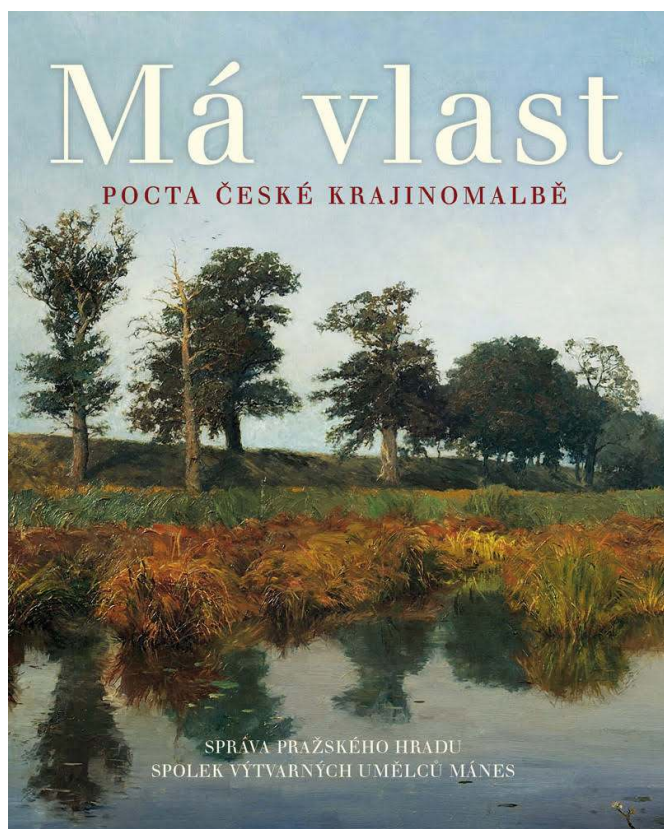
Kšanda byla napnutá právě tak akorát, nepraskla, a bránice diváků dobře provětrala.

P.H. říjen 2015, foto Mirek Václavík 9.10.2015

„Kšanda“ – divadelní představení, KD Horní Cerekev, 9.10.2015

## Má vlast

Snad mi laskavý čtenář promine, že mu opět předkládám text o pražské výstavě, když ona to ale byla taková krása, a Vysočina přitom pochopitelně byla zastoupena také, jednak autory, poté i řadou námětů a jejich zpracováním, v neposlední řadě pak množstvím zápůjček děl z místních galerií a muzejních sbírek. Však se také fronty u vstupu do Jízdárny Pražského hradu táhly – ono dát dohromady tolik české krajinomalby, k jejíž počtě byla expozice Spolkem výtvarných umělců Mánes za podpory mnoha partnerů včetně Správy Pražského hradu uspořádána, není vůbec jednoduché, však akce obdobného rozsahu se v naší zemi konala naposledy snad v osmdesátých letech minulého století. Proto i relativně krátký čas prezentace vši té nádhery, jen září a říjen, pak již k vidění jen její část v prostorách Diamantu, galerii patřící výtvarnému spolku, ve Spálené ulici.



Obrovský výstavní prostor je rozdělen do dvanácti sekcí, od té nejstarší nazvané „Od klasicistních vedut k romantickým scenériím“, která dokumentuje začátek tohoto „příběhu naší krajinomalby“ v roce 1806, kdy byla na pražské Akademii otevřena škola krajinářského kreslení pod vedením Karla Postla, prvního profesora, přes realismus, impresionismus, symbolismus a secesi („Krajiny duše“), expresionismus, kubismus až k civilismu a městské krajině poloviny 20.století a odtud po současnost. Třináctým oddílem je samostatná sekce umístěná na ochozu Jízdárny, „Krajina v kresbách a grafice“, v jejímž rámci lze shlédnout i dokumentární film k celé výstavě. Ten by snad mohl být v dohledné době k dostání na DVD, což by byl rozhodně hezký a záslužný počín, neboť díky obrovskému zájmu veřejnosti byl v rekordně krátké době zcela vyprodán výstavní katalog (a eventuelní dotisk, to je vždy ošemetná otázka, že), zatímco avizovaná reprezentativní publikace bude vzhledem ke své ceně Kč 3.300,00 záležitostí spíše skutečně jen pro fajnšmekry a odborníky, nutno však v rámci objektivit ihned dodat, že kniha bude mít více než 700 stran formátu 237 x 300 mm a budou v ní na křídovém papíře reprodukována všechna vystavená díla spolu s brilantními komentáři našich předních umělců a kritiků.

Takže široce rozvětvená rodina Mánesova, Marold, Navrátil, vedle zase Kosárek, Mařák či Bubák, Haushoferova krajinářská škola z let 1844-66. Je působivé a zároveň velice zvláštní vidět na velkém Havránkově plátně hrdě se vypínající hrad Orlík nad nezatopeným údolím (1860), stejně jako nad ohybem Vltavy na skalním ostrohu čnící Zvíkov. Nebo třeba Ullikův „Veleslavín u Prahy“, dávno již velkoměstem pohlčená čtvrť plná sídlištních panelových domů, v době vzniku obrazu (1876) však pouze osamocený zámček v lukách, s lesy a skálami v pozadí.

A další známá jména, Aleš, Hynais, Braunerová, Chittussi, Brožík, jsou zde naznačeny i „inspirace blízké a vzdálené“, třeba v případě Slavíčkova díla „Pod stromy“ z bechyňské obory (1895 – ovlivněno Monetem). V poslední čtvrtině 19.století byl z Vídně do Prahy povolán Julius Mařák, aby při reorganizované Akademii obnovil zaniklou krajinářskou školu, nastává tzv. zlatý věk a nelze nezmínit alespoň jména jako Lebeda, Březina či Kaván (se svými sugestivními plátny „Konec zimy“ z r.1910 nebo „Chalupy v Roudnici v podkrkonoší“ r.1895).

Stagnace Umělecké Besedy na konci 80.let 19.století přiměla skupinu studentů pražské Akademie založit vlastní Spolek výtvarných umělců Mánes, jeho čestným předsedou byl zvolen Mikoláš Aleš. Po roce 1900





pak dochází ve výtvarném umění ke štěpení do vícero forem díky avantgardním tendencím, vznikají nové směry a proudy, ne vždy hned srozumitelné divákovi, ne vždy pochopené a přijímané. O tom všem, stejně jako o následném „hledání řádu“, pojednávají další sekce. A v nich obrazy a jména jako Jansa, Schikaneder („Západ slunce na Vltavě“, 1915), Hudeček, nebo Filla, Kremlička, Kubišta, Švabinský. Není to nádhera ?

A což takový Otakar Nejedlý, který byl jmenován do čela Akademie v roce 1925 ? Bydlel na Hrubé Skále, kde měl z oken příbytku úchvatný výhled, pouštěl po celé dny z gramofonu Dvořákovu „Novosvětskou“ a „Z českých luhů a hájů“ od Smetany, inspiroval tak sebe i studenty, pro které pak pořádal plenéry u Máchova jezera, jezdil s nimi po kraji v maringotce, vařil jim dle vlastních svérázných receptů (pověstný byl „Držka v plamenech“). Jaký moderní přístup pedagoga k žákům! Jaký člověk ! A ten upřímný povzdech a stesk v jeho zde citovaném výroku : „Kolem mne je tolik krásných žen a já jsem jen krajinař.“

Tak ještě trocha inspirace ze světa, Hoffmeister, Kubín, Špála, „imaginativní kraj a surrealismus“ čili především Štyrský a Marie Čermínová alias Toyen, a dále Josef Čapek, Bouda, Lhoták, Zrzavý (zastoupen např. nevelkým „Krucemburk“ z r.1923, který byl k vidění nedávno v Jihlavě) ..... Toho nalezneme zastoupeného i ve zvláštní sekci „solitérů“ , ve společnosti Josefa Lady (kvaše, akvarely a tempery s častým motivem hrusického kostelíku) a Jiřího Trnky (oleje).

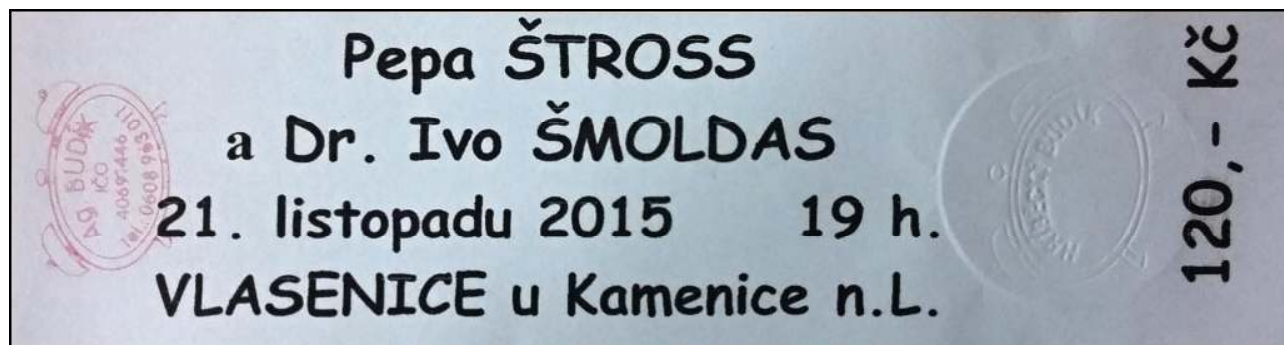
Z výčtu, upozorňuji nepatrného, je jasné, že se jednalo o vsutku výjimečnou akci a unikla-li vám, velká škoda, jakkoli nemusíte být příznivci výtvarna či umění obecně vůbec. Tak se alespoň pokochejte pár obrázky, případně se inspirujte pro nějakou obdobnou výstavu příště, jinde, zřejmě daleko menších rozměrů, ale zase dostupnější. A především, na svých výletech a procházkách, mějte oči otevřené, všimněte si krajiny kolem nás. Vždyť je to má/naše vlast ! Krásná, malebná, velebená .....

P.H. listopad 2015

**Má vlast / Pocta české krajinomalbě** – výstava, od 4. 9. 2015 do 1. 11. 2015 v Jízdárně Pražského hradu a v Galerii Diamant, více informací o výstavě a objednávkové formuláře na katalog výstavy a na knihu najdete [zde](#).



## Štross a Šmoldas ve Vlasenici



Původně bylo avizováno vystoupení písničkáře Pepy Štrosse, pokud si tedy někdo v předstihu poznamenal takto do diáře či upozorňovací sekce mobilního telefonu a pak již nevěnoval pozornost plakátům, byl – většinou asi mile – překvapen. Nepočítaje Pepovu manželku – manažerku, která se na pódiu neobjevila (leč v družné zábavě kořenila řadu předkládaných „historek z natáčení“ během přátelského posezení s organizátory před koncertem), do Vlasenice přijela trojice, hlavní aktér, Štross junior v roli baskytaristy a PhDr. Ivo Šmoldas. Je jasné, že mluvené slovo tím pádem dostalo rovnocenný prostor vedle muziky, ba místy převládlo.

Však pan Šmoldas dovede s přehledem, vtipně a zasvěceně hovořit na jakékoli téma, ať již je z „energeticky sytého prostředí“ (Temelín) či jen obyčejného biografu, v němž během promítání filmového horroru „Mlčení jehňátek“ zazní do napjatého a mrazivého ticha jedné ze zásadních scén hlasité ulevení si, přes nervydrásající výjev na plátně zní sálem kina v tu chvíli jedna velká společná bouře smíchu.

Panu doktorovi skutečně nic není cizí, vypráví o domácích porodech, o zvířatech, o ubíhajícím čase, kdy pro měření svého věku má věru praktickou pomůcku, pamatuje si, že je o deset let mladší než Hana Maciuchová, a té je letos zrovinka sedmdesát, vzpomíná na dětství a jinošství, tehdejší začátečnické hraní na kytaru a působení ve



sboru, odkud byl až po nečekaně dlouhé době odejit po odhalení falešného zpěvu, na což naváže historkou o vystoupení na reprezentativní akci Česká hlava, kde byl neznalými pořadateli požádán právě o vokální číslo, několikrát se vrací k cestování a nechuti plahočit se do zahraničí, „...za vedrem, k moři lidí a ještě za to platit!“ (promluvil z duše možná mnohých z nás?), letos prostě opět slunce musí za ním, on už 18 let do žádných exotických zemí nejezdí. Ještě tak kdysi, v mládí a za minulého režimu, kdy v Římě po vzoru všech přítomných turistů z nejrůznějších koutů světa se také rozhodl vhodit pro štěstí peníz do fontány di



Trevi (proslavenou koupací scénou v legendárním snímku „Sladký život“), však zatímco okolní těžké měny klesaly ke dnu a dávaly naději na splněná přání, on, šetřilek, vhodil jen „štrougalíka“ (pro mladší generaci: tehdejší desetník) a ten ne a ne se potopit. Prostě cestování je pro lidi bez fantazie, a hlavně – „...ale to jen mezi námi, já to chci přece jen nechat na Merkelové“, čili i jeden aktuální šťouchaneček.

K tomu pár přihozených anekdot, o dvou Arabech cestujících s Židem v letadle, ten raději nebudeme publikovat, byť nebyl nijak urážlivý, hanlivý ani rasově nesnášenlivý, či ten o důstojné babičce, která dává dospívající vnučce rady do života : „Já měla v životě jen jednu velkou a opravdovou lásku ! – Skutečně ?, vnučka užasle. – Námořníky.“

Vše prokládáno písničkami, které asi není potřeba blíže a detailněji přibližovat, jsou zpěvné a s texty, které mají hlavu a patu a dobře se poslouchají, některé jsou folkové, jiné vlastně mainstreamové, další i díky přítomné basové kytarě až rockové, načichlé blues. Ani Pepa si na závěr neodpustí legráčku – vyzve před poslední písni publikum ke společně zpívanému refrénu, který je jednoduchý, ale ve finštině, vše se po dvojím předříkání podaří zapamatovat, skladba je odehrána, sborově odhlaholena .... „Díky, byli jste skvělí .... a mimochodem, také pěkně sprostí.“ Nu, stalo se, nedá se odestát. Však my odvetu připravíme, oba pánové se jedním dechem přihlásili na příští ročník Vlasenického budíku Káji Kocha, šance na revanš je !

**Pepa Stross v triu** – koncert v KD Vlasenice, 21. 11. 2015

P.H.

## Příspěvky našich čtenářů

Vysočina to krásný kraj je a zvláště jedna vesnice,  
Příjet do ní ze dvou stran můžeš, vede tam prašná  
silnice.

Silnice, co klikatí se jak zmije či užovka,  
za lesem hned rozprostře se vesnička zvaná  
Turovka.

Kaplička či náves malá, autobusová zastávka,  
milí lidé tady žijí, zní to jako pohádka.

Lidé dobří, co já viděl u návesního rybníka,  
na kameni asi sedět prostovlasého vodníka.  
Místo fajfky měl v ruce knihu,  
no, co jsem to za truhlíka ?  
zplést si bytost pohádkovou  
s postavou Přemka Hamerníka !

Od veliké lípy je slyšet pila,  
jak hlasitě burácí,  
to není těžba, to vyspávají  
Hruškovi, místní Pražáci.

Po silnici jede traktor s vozem,  
poklasný za ním huláká :  
„To je dost, žes rodinu vyvez’ !”  
myslí tím Pepu Plešáka.

V této vísce čarokrásné i já bych chtěl žít,  
s kamarády život užívat a dobře se mít.  
Promiňte mi, lidé dobří, tyhle moje řádky,  
kde se lidé dobře mají a nejsou žádné hádky.

Takže to je malý pokus o verše z doby současné,  
písmenka napsal i vínko vypil, Pavka Záda  
Poklasný.

Pavel Zadražil ml., 1.ledna 2016, foto O.H. 28.prosince 2014



## O obcování s lidmi v roce 1885

Obcování – teď jste se určitě na téhle stránce zastavili a zaradovali se, že se konečně z Novin z Turovky dozvíte něco lechtivého. Nechci Vás zklamat, ale ono je to s tím obcováním trochu jinak. Na prvním místě obcovat znamená stýkat se, účastnit se něčeho, být přítomen či jednat v obecném slova smyslu, tedy na příkladu : „S tímhle člověkem jsem včera musel obcovat celý den, ačkoliv jsem měl jiné práce habaděj.“ přeložíme jako „ .... musel jsem s ním jednat, musel jsem s ním strávit celý den ....“. Druhý význam slova obcovat je souložit : „Obcovali jsme spolu celou noc“ netřeba překládat. Dvojsmyslných vět v nejrůznějších situacích vytvoříme bezpočet a zajisté tím pobavíme svoje okolí. Přiznejte se, že jako jediný význam slova obcování znáte to souložení, nebo ne ?

Z čeho asi tak to divné slovo vzniklo ? No to byste sami nevymysleli - přece z obce ! Obec je skupina stavení, lidských sídel a je zkomoleninou slova opice (opice - opce - obce), opice žijí v přírodě ve skupinách podobně jako lidé ve svých domech v obcích. Odvozené slovo obcovat také pochází od činnosti opic, které jako jediná savci mimo člověka kopulují za účelem vlastního uspokojení.

Knížku O obcování s lidmi vydanou v roce 1885 jsem vyhrabal o více než 120 let později v pražském [Bazaru U medvěda](#), v jednom regálu mezi jinými, pro mě naprosto nezajímavými publikacemi. Vetešárny a bazary,



to je vám naprosto úžasná věc a tenhle U medvěda mezi nimi nějak vyniká. Na rozdíl od jiných je tohle vetešnictví malé a v tom stísněném prostoru o to více vynikne ohromné množství věcí všude kolem vás, valí se to na vás ze všech stran, skoro se tam nedá ani projít, máte strach, že něco shodíte, rozbijete .... visí to nad vámi, leží to nacpané ve vitrinách i jen tak přes sebe volně na policích. Staré věci, veteš. Pro někoho věci

na vyhození bez jakékoliv hodnoty či většího významu, pro mě má ovšem řada z nich neuvěřitelné kouzlo a vzbuzují ve mně pozitivní pocity, možná již jenom proto, že se dožily dneška. Vážím si starých věcí.

A nyní tedy máte jedinečnou příležitost nahlédnout do Průvodce dobrou společností a srovnat naše současné zvyky s tím, co se považovalo za slušné na konci 19.století (v citacích [Jana Amose Komenského](#) jde dokonce o polovinu 17.století !), jak lidé tenkrát žili, co měli k dispozici, jak mluvili a jak se chovali vůbec. Nešlo a ani dnes nejde o vyšší společnost, jde doslova a do písmene o „dobrou“ společnost, řeč je o každodenních vztazích mezi všemi lidmi bez ohledu na jejich postavení, bydliště, pohlaví či věk. Chovat se normálně, slušně a mluvit tak, abychom druhé neurazili ani nenaštvali - to někteří neumí ani dnes. Pár takových lidí znám. Knížka má celkem 416 úžasných stran, na ukázkou jsme jako první vybrali část věnovanou jídlu a chování u stolu. I to je velice poučné, byť se budete nad některými výrazy pana Jana Amose smát. Uvidíme, třeba se v budoucnu na stránkách Novin z Turovky začtete do jiných kapitol z oblasti hygieny, zdraví, kuchyně, výchovy, školství či mnoha dalších.

O.H. 9.ledna 2016



# O OBCOVÁNÍ S LIDMI.

NOVÝ PRŮVODCE DOBROU SPOLEČNOSTÍ.

DÍL I.

KNIHA PRAVIDEL

PRO CVIK DOBRÝCH A JEMNÝCH MRAVŮ, SPOLEČENSKÝCH VTIPŮV  
A DOMÁCÍCH POVINNOSTÍ.

Na základě díla

šlechtičny **F. HOHENHAUSENOVÉ**

vzdělal a pořekadly, příslovími a výroky čelnějších básníkův  
a spisovatelů českých valně rozšířil

**ANT. KONST. VÍŤÁK,**

gram. učitel a redaktor.



**V PRAZE 1885.**

Nakladatel **FR. A. URBÁNEK**, český knihkupec  
pro literaturu paedag. i hudební a pomůcky učebné.

— Prvý český závod hudební. —



## XIV.

## Ošetřování a hledění těla.

Ošetřování rukou, nohou, zubů a vlasů; pokyny vzhledem k obleku a slušnosti. Způsoby při jídle.

Zvyknouti dobrým způsobům při jídle, jest naprosto potřebno; k víře nepodobno, kterak ne mnozí jsou toho pamětliví, ač přece k dobré společnosti se počítají. Posadí-li se pán k jídlu, jest mu vždy jako hostu svým sousedům, pakliže jich nezná, dáti se představití. Při společném stolování (table d'hôte) smí se to však jen tenkrát státi, je-li nám ve společnosti sezevané jísti. Servít rozbálme rychle a položíme jej na kolena, žemlička nebudiž rozkrojena, alebrž rozlomena. Polévku jíme, vedouce přední špiči lžíce k ústům, se strany ji vysrknouti platí za neslušné. Je-li polévka příliš horká, nesmíme foukati do lžíce nebo do talíře, alebrž jest nám čekati, až sama od sebe poněkud vychladne. Bývá-li mísa podávána, vezmeme rychle něco bez dlouhého vybírání, budme však při tom opatrní, by nic na zem nepadlo. Podává-li se mísa, přestaíme mluvití, kašlati a kýchatí; pokrm stal by se tím pro mnohého hosta ne-

Na pěknou ruku nedávej prsteny,  
vždyť jsou jí půvab a hbitost vrozeny.

## Zacházení s jídelním náčiním.

chutným. Nežádejme nikdy podruhé téhož jídla, ač jestliže domácí paní k tomu nutí, a my ji tím zalichotiti chceme.

Z Anglicka byl obyčej k nám přinesen, vidličku v levé a nůž v pravé ruce držeti, když maso jíme. Jest třeba však oviku k tomu, chceme-li jídla levou rukou k ústům přiváděti; dovoleno při tom napomáhati kouskem chleba nebo nožem, což ovšem bezky se nevyjímá. Ale nikdy nedávejme nože k ústům, taktéž není dovoleno, celou zásobu masa na malé kousky sobě rozkrájetí jako potravu pro kuřata, a pak pravou rukou vše pojídati. Jest nám záhy se učiti, obou rukou souměrně užívatí, bychom byli s to v pravé ruce vidličku držeti a levou maso krájetí. Ryb nedotýkejme se nikdy nožem, jsoutě měkky dosti a lze jich vidličkou lehce rozdrtití. Také paštik ať se nikdo nožem nedotýká. Sladká jídla s odvary, jakož i ledy pojídáme dessertními lžičkami. Chceme-li vidličku, nůž nebo lžíci někomu podati, uchopme je vždy jen za držadlo, a přidržujeme i služebnictvo k tomu, by také tak činilo. Ještě lépe učiníme, podáme-li věci tyto na talíři. Ať také nikdo do sklenice prstem nesahá. Sedíme-li při stole, nešťouřejme v zubech; a citíme-li nutnou toho potřebu, držíme opatrně servít před ústy, by-

Věcmi svými se nechlub, cizích nehaň a nepotupuj.



## Při stole.

chom škaredý výkon ten co možná nejvíce přikryli.

Bývají-li pronášeny připitky, nemluvíme a nesmějeme se. Též žvýkáme-li, bylo by velmi nevhodno smáti se a mluvit. Sčezme se jídla haněti, ani v hostinci jich nehaňme; také nehádejme se se sklepníky, any by snadno hrobostí údělem našim býti mohly.

K chování se při stole udílí Komenský mimo jiné toto velmi pěkné naučení:

„Selské zajisté jest:

- a) Nepozván jsa, přisednouti;
- b) přednost místa zaujmouti;
- c) lokty o stůl se podpírat;
- d) nebo naopak, míti ruce pod stolem;
- e) chléb i jiná jídla rukama lámati nebo zuby ohlodávat;
- f) lepší kousky jiným ubírat;
- g) na lžíci jako na vůz nakládati;
- h) nebo příliš veliké kusy do úst dávat;
- i) prsty olizovat;
- k) kosti zuby ohryzovat;
- l) nedojedky své jiným předkládati;
- m) nebo jídlo z úst vyndávat a klásti je zase na talíř;
- n) a mezi jídlem v hlavě se škrábat, šeptati, smáti se a p.;

Při stole jako při oltáři nábožně a počestně.  
Komenský.

## Při stole.

- o) zároveň žvýkati a mluvit;
- p) popíjeti, maje jídlo v ústech;
- q) pítí plnými ústy nebo chlemstaje;
- r) párat se v zubech nehty nebo nožem.“

Komenský horlí proti spaní po obědě pravě: „Snu poledního, moru to ducha, střez se, procházením, slušným rozmlouváním nebo hrou nějakou se občerstvuje, až bude trávení dokonáno.“ Ale také jest Komenský proti zaměstnání duševnímu po obědě, napomínaje takto: „Nech knih, aby větrové, trávení vykonávající, nedmuli se vzhůru.“

Silně se parfumovati, není dobrým mravem; a proto užívá se k účelu tomu nyní toliko jemných voňavek, nikoli pízma nebo pačuli. Také v pokojích nebudiž jiné vůně leda z květin nebo sandálového dřeva a z juchtoviny. Psaní ať voní práškem fialkovým, také liběvoňícího vosku pečetního užívati sluší.



Ruce umyj, ústa vyplákní, zuby očist, aby byl čist.  
Komenský.

## 750 let ČB



V současnosti jsem již při vlastní tvorbě časopiseckých článků na vyšším – počítačovém - stupínku, ale není to zase až tak dávno, co jsem pokaždé při zpracovávání podkladových materiálů sahál do šuplíku stolu a probíral se krabicí s psacími potřebami, mnohokrát se mi tak ocitla před očima alespoň jedna ze dvou tužek, pečlivě ořezaných, leč nepoužívaných, památečných, s emblémem Českých Budějovic a nápisem 1265-1965, 700 let od založení města. Těch tužek bylo původně šest, po dvou kusech ve třech krabičkách, které moji rodičové zakoupili skutečně v roce 1965 při našem výletu do jihočeské metropole, na památku společně ještě s nějakými jinými drobnými suvenýry. Páni, od té chvíle letos uplynulo padesát let ! Co je to v životě města, ale pro člověka ?

Každopádně v roce 2015 slaví „Budějky“ už 750 let existence a to je důvod k návštěvě. Léto bylo mimořádně horké, podzim poznamenaný úrazem nohy, tak holt až teď před koncem roku. Ranní rychlík z Prahy je ideálním spojením, poloprázdný, pohodlné sezení, kupé mám sám pro sebe, cesta trvá jen dvě a půl hodiny. Pouze okénko nejde stáhnout tak jako kdysi, a přitom by se to koukalo, v dlouhých zakrouceních trati i dopředu, na lokomotivu, od níž dávno nelétají jiskry nebo saze, ani by mě nemusel tatínek napomínat a maminka se pořád

strachovat. Před devátou už ženský hlas z reproduktoru informuje, že přijíždíme do cílové stanice, na chlupek přesně podle jízdního řádu, všechna čest podniku ČD !

Nádražní budova se snad vůbec nezměnila, a vestibul také ne, samozřejmě někdejší budka trafikanta je nahrazena modernější prodejnou, stejně tak na místě občerstvovacího stánku je se svou nabídkou fastfood 21.století. Ale tento drobný „update“, řečeno mluvou dnešní generace, nijak nevyčuhuje a naopak knižní antikvariát v postranní části haly mile připomíná ta dávná léta. Nabídka v něm je navíc bohatá, zajímavá. A piano v koutě dvorany? Sice zaprášené, ale dle cedulky přidané sem až v rámci místní akce Majáles v roce 2015. Cituji : „Pokud umíte hrát, zahrajte nám, pokud hrát neumíte, jděte si hrát někam jinam. Vaši vděční spolucestující.“ Věřím, že ke klaviatuře usedají jen ti znalí, a často.

Při východu z nádraží mám v první chvíli dojem, že se stále píše rok 1972 a já přijel na návštěvu za otcem, který se sem, do svého milovaného města, odstěhoval z Prahy a začal přednášet na místní zemědělské vysoké škole, on, filosof, pochopitelně na fakultě směru neagrárního. Ano, stanice autobusu a trolejbusu je také pořád zde, mám jen pocit, že po pár metrech linka číslo 4 (nebo to byla 2 ?) jedoucí na Čtyři dvory odbočovala doleva, tam, kde dnes začíná široký bulvár víceméně pro pěší a z hlediska automobilového provozu spíš jen pro nutné zásobování obchodů a restaurací, kterých je bohatě po obou stranách téhle zóny.



Ale možná se pletu. Letným pohledem opačným směrem ovšem přeci jednu zásadní změnu registruji, hledí na mě čelo několikapatrového supermarketu, samozřejmě, padesát let je dlouhá etapa, i v životě města. Nuže vzhůru, po Lannově třídě do centra.

Mezi obchůdky, jejichž vývěsní štíty jsou jistě pestřejší, barevnější a různorodější než kdysi, trůní typická stavba ze sedmdesátek, Prior. Vypadá to, že v konkurenci mladších „byznys“ center přežívá evidentně bez problémů, návštěvníci proudí neustále dovnitř ve slušném počtu. Proč ne? O zákazníky, k mé potěše, však nemají nouzi ani další objekty, především sympatické knihkupectví Zlatý klas, kde okouním před výlohou a je jasné, že po cestě zpět vyšetřím čas na důkladnou prohlídku interiéru, a cukrárna s líbezným názvem U Preclíčků, kam nakráčím ihned s vidinou, záhy uspokojivě naplněnou, pozdní snídaně.

S plným žaludkem pokračuji v cestě a centrum je už na dohled, Lannovu utíná frekventovaná tepna Na Sadech, součást obchvatu kolem historického středu města, a za mostkem přes vodu, je to rameno Vltavy nebo Malše?, jejichž soutok se nachází přesně na druhé straně jádra metropole, se nad střechami již vypíná Černá věž. Vede k ní Kněžská ulice lemovaná měšťanskými renesančními domy s podloubími. Sama budějovická dominanta je v zimním období uzavřena, tak si jen představuji, jak jsem před dvěma, třemi



lety funěl po 225 schodech nahoru a z výšky cca 70 metrů pak zjišťoval, co se tedy v posledních desetiletích přihodilo – na východě vcelku nic, tam ovšem směrem k Rudolfovu a Dobré Vodě nebylo příliš volného prostoru pro sídlištní výstavbu, obdobně se jí, zdá se, úspěšně ubránily i Hodějovice a Roudné na jihu. Skličující pohled se otevírá na západ, tam kde v dvaasedmdesátém stávala budova fakulty s internátem sama v polích a připomínala zapomenutou farmu někde v americké zvlněné prérii předminulého století, mocně se shoufovaly šiky vysokých betonových monster, kdepak Oklahoma, sbohem dětské sny a vzpomínky, tohle je hotový jihočeský Manhattan. A obdobně ve směru severním, sídliště i plochy nákupních center a hobby marketů svá chapadla natáhly snad téměř k Borku na horizontu!

Tak honem zpět do křivolakých uliček. Na místě někdejšího farního kostela ze 13. století byla v době baroka vybudována katedrála svatého Mikuláše, mezi ní a Černou věží je umístěna socha Jana Valeriána Jirsíka, zdejšího biskupa v letech 1851 – 1883 a mj. i zakladatele prvního místního českého gymnázia. Jeho jméno pochopitelně nechybí na desce umístěné nalevo od hlavního oltáře uvnitř chrámu, jako poslední na seznamu všech dosavadních biskupů je jméno Jiřího Paďoura, za něhož tu hoří svíce, skončil před několika dny. Potichu našlapuji, abych nerušil, ani ten posvátný klid, ani jiné zvědavé návštěvníky, natož rozjímající v lavicích, avšak pak se zjeví uprostřed katedrály výprava s

průvodcem, kouzlo je zlomeno, tak jen ještě obdivný pohled patřící ohromným píšťalám varhan, Křížové cestě s jejími čtrnácti vyobrazenými zastaveními, letmo na pohyblivý betlém, jenž je v obležení dětí, a zase ven.

V Hroznové ulici nahlížím přes sklo do galerie, goticky klenuté stropy jí dodávají nenapodobitelnou atmosféru, galerie Zlaté rybky v Plachého ulici se zase chlubí nevšední keramikou. A navazující kočičími hlavami dlážděné Kanovnická, Hradební, Krajinská, další pozoruhodná místa, renesanční sgrafita na Kneisslově domě, barokní kaple Smrtelných úzkostí Páně, knihkupectví Na konci vesmíru (já vím, moje slabost), v Krajinské pak minipivovar v domě č.27, kde se dle nápisu pivo vařilo už v roce 1482, tedy ještě předtím než Kolumbus objevil Ameriku. Tomu říkám historie !

S číhajícími lvy a dalšími sochami kamenná budova, v níž se usídlila Komerční banka a naproti již opravdová svatyně všech pivařů a přátel poctivého jihočeského jídla, Masné krámy, do kterých mě svého času vzal i otec, jinak docela přísný abstinents. Prostě tradice je tradice. Hle, jsem na čtvercovém náměstí Přemysla Otakara II., obdivuji radnici s dračími hlavami na atice, s věžemi, z nichž ta prostřední je opatřena v nové době zvonkohrou, a také s alegorickými sochami měšťanských ctností (Spravedlnost, Statečnost, Moudrost a Opatrnost), nu snad se zde radní a nejen oni jimi pyšnit mohou. Obdiv ale patří všem ostatním historickým domům, jakož i Samsonově kašně uprostřed. Však ještě na chvíli do tajuplných uliček, Piaristickou ke stejnojmennému nevelkému náměstíčku, k areálu dominikánského kláštera s kostelem Obětování Panny Marie, k sousoší



Kalvárie a sloupu Nejsvětější Trojice, na skutečně nejstarší půdu královského města. Tady všude dýchá středověk. Podél solnice a bývalé zbrojnice do ulic Panské a České, odtud nenápadným průchodem, v němž se nachází další z řady malých galerií společně se starožitnictvím kombinovaným s kultivovaným vetešnictvím, s vinotékou, před níž jsou rozestavena křesílka a kde ve žhavém červenci musí být posezení neskutečně osvěžující, v proluce, do které sluneční paprsky nedosáhnou, jen lehce pošimrají horní prosklené mansardy domů. Jistě se sem v létě či pozdním jaře vypravíme, je stále co objevovat. Vždyť se nedostalo na další věže, na Železnou pannu, Solnou branku, hradby, Sokolský ostrov ....

Vůbec se otci nedivím, že si Budějky nad jiná města zamiloval. Rychlík mě už unášá přes Veselí a Jindřichův Hradec k Horní Cerekvi, kol tátova rodiště v Panských Dubenkách, a já stále vzpomínám, na dobu před půlstoletím i všechna následující setkání, nebylo jich málo, v pozdějších letech. Uteklo to, stejně jako ta voda ve Vltavě a Malši .....

P.H. 29.prosince 2015



## Daňci v Hřiběci



Jiří Doskočil, Hřiběci 11.ledna 2016, foto O.H. 28.zář 2015

Daňci jsou ušlechtilá zvěř dovezená do našich zemí asi před 600 lety.

Z počátku jen za účelem chovu v oborách.

Daňci jsou zvěř pro svoji nenáročnost ale i krásu vhodnou pro uzavřené chovy.

To ale neznamená, že ten kdo ji chová, ji může jakkoliv šidit. Naopak ! Z důvodu omezeného prostoru se musí hezky postarat o pestrost potravy. Těmto daňkům, jak se zdá, snad mnoho neschází. Přestože v zajetí nemá daněk moc velký problém s prostorem, nedá se moc dobře pohladit. Na rozdíl od jelena. S tím se můžeme i mazlit, pokud si ho naučíme. Proto také Smolíček jezdil na jelenovi a ne na daňkovi.



## Pacientovo velmi pozdní odpoledne

Stalo se v jednom nejmenovaném městě, v jedné nejmenované nemocnici na tamní pohotovosti, ambulanci, traumatologii, jednoho zatím blíže neupřesněného nedělního podvečera.

Taková banální a dost běžná situace – moje žena si nějak nalomila kotník, zvrkne se vám noha, ůknete kotníkem o schod a je to hned, je vymalováno na několik týdnů dopředu, to se přece stává. No a my jsme museli ten den na pohotovost na kontrolu, nebylo volby, nebylo vyhnutí. Museli jsme tam. Mou pajdavu ženu s gipsem na noze jsem po schodech snášel na zádech jako za mlada, chvílemi hopsala o berlích, až jsem jí nakonec autem úspěšně doručil do onoho špitálu.

Je tam recepce a sestřička v ní, tam se nahlásíte a čekáte. Nedostanete číslo, na zdi není displej, kde by ta čísla svítila (nejsme v bance ani na úřadě), nemáte žádné pořadí a nemůžete se těšit, za jak dlouho přijdete na řadu. Jen sedíte a čekáte. Pořadí určuje lékař. To já úplně chápu, jak uvidíme dále, tak jsou úrazy či nemoci lehké a naopak život ohrožující. Proto ty lehké zlomeniny čekají, až budou ošetřeny ty těžké. V průměru sedí v čekárně nějakých dvacet lidí, jsou tam dvě ordinace, po hodince provozu zjišťujeme, že v jedné se kurýrují zlomeniny, v té druhé problémy vnitřních orgánů, jsou to specialisti, mají to rozdělené.

Sem tam přijede sanitka, která vyloží pacienty v různých stupních rozloženosti, mládenci je přeloží na lehátka, která v čekárně stojí podél stěn a spěchají za další bouračkou, infarktem nebo úrazem. Saniták z nemocnice pak převáží lidi sem a tam – rentgen, sono, sádrovna, vyšetřovna, tam a zpět – pendluje, má v tom systém, informuje pacienty „ještě počkejte, za chvíli pojedeme“ apod. Rentgen a další zařízení slouží i pro lůžkovou část v tomto pavilonu, proto tam saniták občas přiveze seshora také někoho v pyžamu nebo jen přikrytého dekou.

V čekárně jsou dědečkové a babičky na lůžkách či židlích, osamocení, nebo ve dvojicích a tedy s doprovodem. Děvče s límcem na krku sedí strnule na lavici, občas jen zvedne oči s nadějí, že už přijde na řadu, jiné si drží ruku na boku – uvnitř bude nějaký problém, mladík pokulhává a postává, nesedne si, protože není kam. Starší lehce vrávorající člověk v doprovodu syna se statečně motá ve stoje, paní stěžující si sestřím na bolesti hlavy a další lidi bez zjevných vnějších potíží, něco jim ale bude, nějakou pomoc určitě potřebují, jinak by tam nečekali. Chlap v tepláčkách na pojízdném lůžku, s jednou nohou velmi podivně a nezvykle zahnutou, po hodině klidu se na pojízdném lehátku začne mlít a úpět: „udělejte se mnou proboha něco, kdyby to tak strašně nebolelo, cítím jak se mi kosti o sebe třou, jak to vrže.“ Sestra vyjde a odvětlí, že pán musí ještě vydržet, jiní tu čekají už tři hodiny. Snad mu alespoň dali injekci proti bolesti. K přijímacímu okénku přistoupí dva snědí hoši, jeden z nich v kraťasech a se zavázaným kolenem, sestřička chce po nich průkazku pojišťovny – tu nějak nemají, důvodem budou zřejmě peníze – oba mluví kupodivu česky – chcete ošetřit ? – no to vás ale bude stát minimálně 2500 korun českých. Tak se jdou radit a pak někam zmizí. V čekárně posedává anglicky mluvící človíček, kterého sestřičky pořád odněkud někam posílají, chvíli ho zkoumají v ordinaci, pošlou ho na rentgen, znovu v ordinaci, najednou se na chvíli ztratí ven před budovu, pak se vrátí a s ním – no to mě podržte, to byste do filmu nebo do knihy nevymysleli, i kdybyste se hodně snažili – tři hasiči v černých kombinézách, s helmami a vším nutným, jako když jedou k požáru. Jeden z nich nese plechový kufr, v tom bude nějaký důležitý nástroj. V čekárně se začne šuškat, že cizinec má zlomený prst, ale na tom prstu trčí prstýnek. Hasiči s ním zmizí v jedné místnosti a za chvíli se zevnitř začne ozývat kvílení, něco jako vrtačka od zubaře – no jasně, každému v čekárně to v té chvíli dojde, ti tři hasiči se tam sešli, aby mu prstýnek rozřízli ale prst ponechali – jen co je prstýnek dole, hned se může začít léčit zlomenina. Chápete už ? V nemocnici neměli žádný nástroj, kterým by mu rozřízli a sundali prstýnek, tak si ten chudák v zoufalství zavolal hasiče. Je to cizinec, je v cizí zemi, nevěděl asi, co má dělat. Tak našel hasiče. Nebo mu to poradili sami doktoři ? Angličan vychází z oné místnosti a vítězoslavně předvádí svůj prst bez prstýnku, prst je ovšem opět nějak nepřírozeně ohnutý, jinak, než bývá zvykem. A hurá znovu do ordinace, teď můžeme konečně začít léčit zlomeninu a prstík narovnat do správného tvaru.





**7. MEZINÁRODNÍ JOB DAYS**  
**LÉKAŘSTVÍ A ZDRAVÍ**

**27.–28. listopadu 2015**

**NH PRAGUE CITY, Mozartova 261/1, Praha 5 – Smíchov**  
pátek 10:00 – 17:00 hod., sobota 10:00 – 16:00 hod.

**VSTUP ZDARMA A BEZ REGISTRACE**

(Upozornění: vstup je povolen pouze lékařům, studentům LF a zdravotnickému personálu!)

**REKORDNÍ ÚČAST 50 NĚMECKÝCH A RAKOUSKÝCH KLINIK V PRAZE!**

Okamžitě a přímé jednání se zodpovědnými zástupci klinik, účast českých lékařů  
Pro lékaře, zdravotní sestry, pečovatelský personál, studenty a absolventy LF

**Každý den tombola o skvělé ceny v hodnotě více než 100 000 Kč!**

Pořadatel: **AGENCIJA RTK**

Partneři: **SCHÖNICK LUMINUM**

který to musel povolit. Někdo si troufne do tohoto prostředí, mezi ty všechny znechucené lidi, pověsit reklamní plakát na 7.mezinárodní veletrh Job Days ve zdravotnictví. To je jednoduše nechutné. Ten člověk by měl přijít o prémii, i když si patrně přišel na jiné peníze za to, že tam plakát dovolil pověsit.

Po více jak třech hodinách odcházíme (bylo to přece jen banální ošetření), ženu vezu na kolečkovém křesle a zdravotní sestra z recepcy se ptá : “Kam s tím jedete ?”, odpovídám: „ale, jenom tady k autu ...“, „kde máte auto ? ..... aha, víte, oni nám lidi ta kolečková křesla kradou !“ Ujistil jsem jí, že ho rozhodně přivezu zpět.

Podobných příběhů a zážitků z českého zdravotnictví 21.století má jistě každý z Vás mnoho. Prosím neposílejte je. Naše Noviny z Turovky mají jen omezený rozsah a určitě by se to do nich všechno nevešlo. To bychom museli založit úplně novou, specializovanou edici – Zdravotnické Noviny z Turovky. Tím ovšem vůbec netvrdím, že o Vaše příspěvky zájem nemáme. Máme ! Pište na jakékoliv téma, sdělte ostatním své zážitky, pište kriticky, otevřeně. Zajímavosti z Vašeho okolí potěší ostatní čtenáře. Věřte tomu.

O.H. 1.listopadu 2015

## Sranda musí bejt a to i v ordinaci

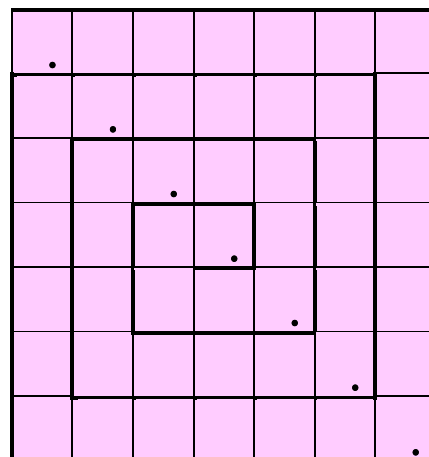
- \* „Pane doktore, řekněte mi, proboha, co mi je ?“ „Opravdu nevím, to ukáže pitva !“
- \* Příběhne paní na pohotovost, zvoní na dveře, buší, ale nikdo nejde otevřít. Po pěti minutách konečně otevře doktor dveře a říká: „Nezlobte se, že jsem Vás nechal tak dlouho čekat, ale sestřička se udělalo nevolno, tak jsem jí musel dát Hofmanovy kapky.“ A paní na to: „No to vidím, ještě Vám z kalhot kouká Hofman!“

## Hádankářský koutek

### Spirálovka

Směrem dovnitř : dny v týdnu – Erbenova balada – chemická značka dusíku – jeden z hereckých představitelů Poirota – nadhlavník – skleněná nádobka užívaná v lékařství – lesní víly – soudce z detektivek spisovatele van Gulika – dvojice – krátké divadelní výstupy – zkratka někdejšího podniku s pohostinstvím

Směrem od středu ven : domácí Jaroslav – rozhodovat o vině – pražské, původně liberecké divadlo – vladař – nakradené věci – kulturní odpolední akce (krátce) – vyzvánět – odstranil ze zdi – nešika (hovorově) - neobutý



### Záměnka

*Nedaleko od Pacova malebná je víska.  
Hlídá ji však nedobrá samice od psiska.*

### Skrývačky

Myslíte, že v rovníkovém pásmu se svou rozlohou nachází skutečně celá nebo jen část Rovníkové Guiney ? Nevím, kdo vám poradil směr, ale těmi cestami se k přehradě určitě nedostanete.

#### Přesmyčka

Víc endeer kol !  
Neber Káče "D".

#### Algebram

4/6 dravá slovenská řeka + 3/4 nemajetní lidé (obrác.) + 3/5 československý prezident + 2/3 rudný nerost kovového vzhledu

#### Hřebenovka

1. švarný muž
2. jedovatý had
3. velké hodiny
4. dokonalý představitel
5. koncentrace smogu

1 2 3 4 5


**Řešení hádanek nám zašlete do 15.6.2016**

**Na závěr řešení hádanek z minulého čísla :**

Spirálovka : směrem dovnitř : P-Bajaja-kolo-chytro-mare-parno-piano-Mike-žán-Apači-pot-rudá , směrem od středu ven : ádur-Topič-apanáže-kimona-ipon-raper-amor-Tycho-lokaj-aja-BP, Počátky

záměnka : žito v Nice , Žirovnice

skrývačky : Kaliště , Chrástov, Těšenov

hřebenovka : Řehoř, žádná, notes, ibron, eróhá, Řeženčice, Řásná

přesmyčka : Malá Rosička

algebram : LIBeček + KOVadlina +AVOn + DAtel = Libkova Voda

Vítězce celoroční hádankářské soutěže paní Jitce Nárovcové z Prahy 4 gratulujeme a posíláme věcnou cenu !



## Křížovka s tajenkou

**Vladislav Vančura :** „Ve věcech lásky neplatí spořivost a nic vám nevynese na.....“ (dokončení citátu z knihy „Luk královny Dorotky“ v tajence)

### Vodorovně :

- A) Chemická značka fluoru – 1.část tajenky
- B) jedna z kláves na počítačové klávesnici – ukazovací zájmeno – pštros – angl. „ucho“ – Urbanův kreslený hrdina
- C) anglický spisovatel – někdejší pomocný úředník, např. v lesnictví – plod dubu
- D) světová organizace – fyzikální zařízení schopné kmitavého pohybu – spojka – první člověk (obr.)
- E) nezbytná součást dámské kabelky – mužské jméno – lupič
- F) časopis Rychlých šípů – jméno psa – začátek abecedy – mrtvý jazyk
- G) ženské jméno – město ve Francii – člen pěveckého sdružení
- H) výrobce potravin – krápník
- I) charakteristická vlastnost – pohádková bytost – usušená tráva
- J) německy „květen“ – sázkařská otázka – brněnská hala – belgický detektiv
- K) 2.část tajenky
- L) pobídka k tichu – vysoké karty – příslovce – kus papíru – mužské jméno (obr.)

### Svisle :

- 1) mužské jméno – doporučení – kočkovitá šelma (obr.)
- 2) násilný čin – vykládací karta – německy „jako“
- 3) město v Podkrkonoší – 2500 římskými číslicemi – anglicky „výtržnost“
- 4) erotický časopis (obr.) – jedno z Velkých jezer - spojka
- 5) hlas budíku – bývalá značka jízdních kol – otrok – hudební stupnice
- 6) oplácení (obr.) – zkratka někdejší okresní instituce – pobídka (obr.)
- 7) český undergroundový hudebník – pražská vysoká škola – šikovný kousek
- 8) obec pod Čerínkem – francouzský gramatický člen - elektroda
- 9) ruská řeka – předložka – konzumuje ranní jídlo (obr.) – pouze (nářečně)
- 10) určitá forma vlády (např. vojenská) – označení počtu – někdejší dětské vláčky – zkratka (obr.)
- 11) český kreslíř – Dietlův seriálový hrdina - poloměr
- 12) chem.zn.tantalu – nemotora – plevelná bylina
- 13) žena Nikoly Šuhaje – dravý pták – měkká souhláska
- 14) spisovatel – zásobník obilí
- 15) nic – anglicky „sestra“ – 49 římskými číslicemi
- 16) postava z knihy Karla Poláčka – také opaky dní
- 17) pěstitel – kancelářská zkratka – indiánský symbol

Znění tajenky nám  
zašlete do redakce do  
15.6.2016

A řešení z minulého  
čísla (plné znění citátu) :

**Dvě věci jsou nekonečné  
– vesmír a lidská  
hloupost, ale u vesmíru  
to není úplně jisté.**

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
A																	
B																	
C																	
D																	
E																	
F																	
G																	
H																	
I																	
J																	
K																	
L																	

## Alfred Hitchcock v Praze

Devětadvacátý únor se rozhodl připomenout svou opomíjenou, podceňovanou a v zásadě jen jakýmsi umělým propočtem odůvodňovanou existenci a přidělil nám pořádnou porci sněhu, v jediném pozdním odpoledni a následném večeru nasypal tolik sněhu, co snad za předchozí zimní měsíce v Praze nenapadalo dohromady. Ale celá ta bílá záplava romantických vloček nás nemohla odradit od dlouho plánované černoty – kino Aero, respektive parta lidí kolem sympatického kinematografického znalce Martina Mišura v pozadí, připravilo na přelom února a března festival vybraných Hitchcockových filmů, přesně v duchu režisérova hesla "Vždy nechte publikum trpět nejvíc, jak to jen jde," a tohle byla řádná dávka, náročná, v závěru až vyčerpávající, ale duši i tělo nakonec povznášející, osvěžující, na pět po sobě jdoucích dní bylo připraveno promítání celkem sedmi snímků, a jakých !



Vše odstartoval pondělní obecně ne tolik dnešnímu publiku známý „Na sever severozápadní linkou“ z roku 1959 (hodnocení ČSFD 85%) s Cary Grantem v hlavní roli omylem pronásledovaného muže. V krátkém úvodním komentáři pořadatelů bylo zmíněno pár faktů a zajímavostí, a pochopitelně poukázáno na evidentní inspiraci pro dodnes nejen oblíbené, ale neustále i nově točené bondovky. Samotný film jako jeden z mála svého druhu a doby přežil v neuvěřitelně svěží kondici, díky do posledního detailu propracovanému scénáři, vynikajícím hereckým výkonům (nelze nezmínit skutečnou „femme fatale“ Evu Marii Saint), skvělé hudbě, dramatické zápletky, svižnému tempu, nezapomenutelným a vpravdě klasickým sekvencím světové kinematografie (nálety letadla na bezbranného hrdinu uprostřed pustiny), atraktivním lokalitám (dramatické finále na do skal vytesaných hlavách amerických prezidentů na památníku Mount Rushmore), to vše prokládáno brilantními vtipnými hláškami a černo-/humorem, viz třeba scéna Granta prchajícího po hotelové římse a následně přes tmavý pokoj s otevřeným oknem, hluk vzbudí nocležnici, která rozsvítí a zděšeně vykřikne „Stop!“, aby vzápětí toto slovo při pohledu na pronásledovaného zopakovala, ovšem docela jiným hlasem a s docela jiným výrazem ve tváři .....

Z dobrých tří čtvrtin zaplněný sál kina po skončení projekce tleskal !

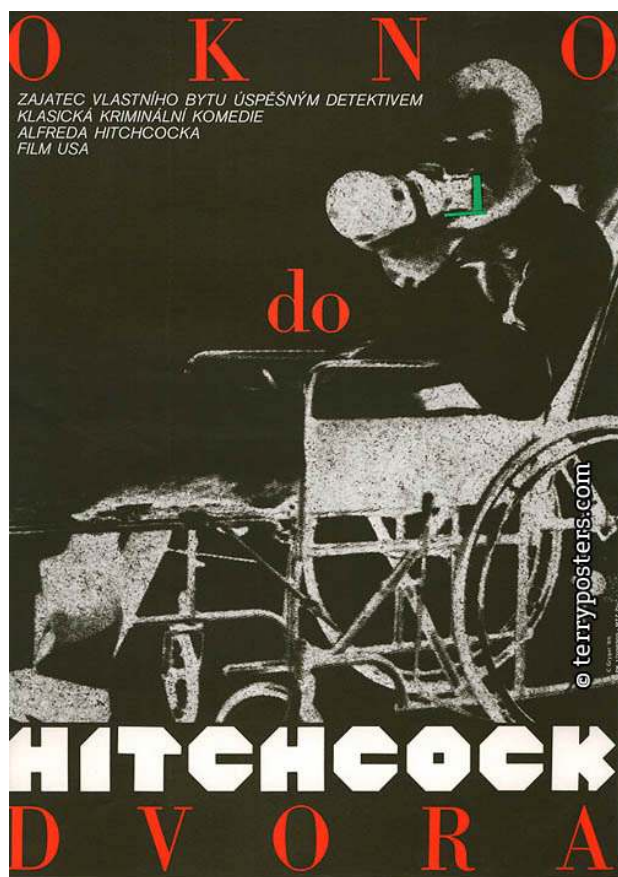
Zatímco na první březnový den lehce břednoucí sněhová záplava počala v podvečer přimrzat, z plátna kina Aero sálalo úmorné vedro letního New Yorku roku 1954, v němž dočasně na kolečkové křeslo upoutaný fotoreportér J.B.Jefferies (hraje ho James Stewart) pozoruje již několikátý týden oknem do dvora (stejnojmenný film, hodnocení ČSFD 86%) obyvatele vnitrobloku. A že to jsou postavičky zajímavé – slečna Osamělá z přízemí, její sousedka sochařka, nad ní bydlící a muže přitahující baletka, čerstvě nastěhovaní mladí, po sobě dychtící





novomanželé, hudební skladatel vracející se neustále k jednomu uhrančivému motivu, postarší pár nocující na balkóně a spouštějící pravidelně v košíku na provaze dolů do atria pejska, aby se tento krátce proběhl.... a také obchodní cestující s nemocnou ženou, kteří se věčně hádají. Jednoho dne je ona žena pryč, poté co za předchozí výjimečně deštivé noci (sprška však nepřinesla nijaké ochlazení, naopak, zvýšila již tak extrémně vysokou vlhkost vzduchu) její muž třikrát odešel z bytu s těžkým kufrem. Dle svědků odcestovala vlakem mimo město, ale dá se tomu věřit? Jefferies si myslí něco úplně jiného a k jeho názoru se postupně přiklání jak jeho přítelkyně (v podání neskutečně okouzující Grace Kelly), tak ošetřovatelka Stella (hraje ji vynikajícím způsobem Thelma Ritter). Jiskřivé dialogy, mistrně načrtnuté postavy, zvolna houstnoucí atmosféra, skvěle vygradovaný závěr. A vyprodaný sál pražského Aera !!

Ještě jednou – fantastický - James Stewart, tentokrát představující bývalého policistu Scottieho Fergusona trpícího chorobným strachem z výšek. Čili Závrať resp. v originále „Vertigo“ (1958, hodnocení ČSFD 85%), film, který v době svého uvedení do kin byl považován za zklamání a nebodoval ani u kritiků, ani u diváků. Dle úvodního odborného komentáře na něj prostě tehdejší publikum nebylo připraveno. Je otázkou, proč? Každopádně po obnovené premiéře v roce 1984, kdy byla představena jeho nákladně zrestaurovaná verze, se okamžitě zařadil rovnou do první desítky snímků považovaných z dlouhodobého hlediska za nejlepší natočená díla všech dob a následně v nejrůznější vyhlášených anketách a průběžně uveřejňovaných žebříčcích oblíbenosti dále stoupal, až se dle prestižního britského magazínu Sight & Sound ocitl v roce



2012 na samotném vrcholu. Mysteriózní, tradičně perfektně do detailu promyšlený a vystavěný na základě románu „D'Entre les Morts“ („Příchod mrtvých“, český překlad bohužel dosud nevyšel) francouzské detektivkářské dvojice Pierre Boileau a Thomas Narcejac, režisérem geniálně situovaný do zvláštních kopcovitých lokalit San Franciska, napínavý, leč i s notnou dávkou romantiky, dramatickou hudbou Bernarda Herrmanna a s tajemnou Kim Novak (ano, její rodiče pocházeli z Československa) v hlavní ženské roli. Pro ty, co film znají, je zbytečné cokoli dodávat, pro ostatní nelze předem nic dalšího prozrazovat. Mistrovské! Však také by neobsazených sedadel ve střeďech Aeru člověk napočítal na prstech.

Následuje nabitý čtvrtek. Nejprve jeden ze dvou určitě nejznámějších Hitchcockových spektaklů, někdejší stálice filmového Klubu v pražské Klimentské ulici, kde se vždy v červenci a prosinci promítaly top klasiky světové kinematografie, které se už v běžné distribuci neobjevovaly – hudební snímky s Beatles, „Bezstarostná jízda“, „Kmotr“, „Butch Cassidy a Sundance Kid“, „Absolvent“ .... a pochopitelně i „Ptáci“ (The Birds, 1963, hodnocení ČSFD 79%). V předprodeji si tenkrát majitel roční klubové legitimace musel vystát několikahodinovou frontu na vstupenku, takový byl zájem, je potěšitelné, že interest fanoušků trvá i dnes, byť nával u pokladny v době internetových rezervací nebyl nezvladatelný. Vyprodáno předem ale pochopitelně bylo. Jen krátce a pro úplnost, scénář vypracoval Evan Hunter (=Ed McBain) podle novely Daphne Du Maurier, v hlavních rolích víceméně debutující Tippi Hedren (znovu tedy blondýnka) a nepříliš známý Rod Taylor, především však četní opeřenci, rackové, vrabci, rorýsi, vrány, někteří cvičení, jiní umělí (stroje), část jich byla animovaná. Při několikaminutové scéně jejich neslyšného přilétání a mohutného houfování se za zády nic netušící hrdinky Melanie stále dokonale mrazí. Opět skvělý zážitek, a evidentně pro všechny, vždyť herečka Suzanne

Pleschette (hraje učitelku Annie, která je uklována k smrti v průběhu příběhu, jenž nekončí tradičním nápisem „The End“, neb Mistr nechává zuřivým útočníkům eventuelní prostor do budoucna) prohlásila, že by klidně hrála i jednoho z ptáků, jen aby se objevila v Hitchcockově filmu ! Mimochodem, chybí i hudební složka, aby o to více vynikly dramatické ruchy a zvuky jako ptačí skřeky či zlověstná třepotání křídel.

Od 22.45 pro více jak stovku příznivců, kteří zůstali v sále i na druhé dnešní promítání, „Cizinci ve vlaku“ (1951), v rámci festiválku první z černobílých snímků, což ale nijak nesnižuje ani jeho kvalitu v porovnání s ostatními předkládanými díly, ani jeho oblibu mezi fanoušky i kritikou, o čemž mj. svědčí i opět vysoké hodnocení na ČSFD - 83%. Aby ne, velmi kvalitní a ceněná předloha, román americké spisovatelky Patricie Highsmith, na scénáři se podílel Raymond Chandler. Jména hlavních představitelů už dnešním divákům zřejmě nic neřeknou, ale typové obsazení je tradičně skvělé a herecké výkony bezchybné, zvláště Robert Walker do role vraždícího psychopata byl skvělou volbou. A na své si přijdou i milovníci sportu, v druhé polovině filmu se stanou svědky dramatického tenisového mače na legendárních dvorcích ve Forrest Hills.

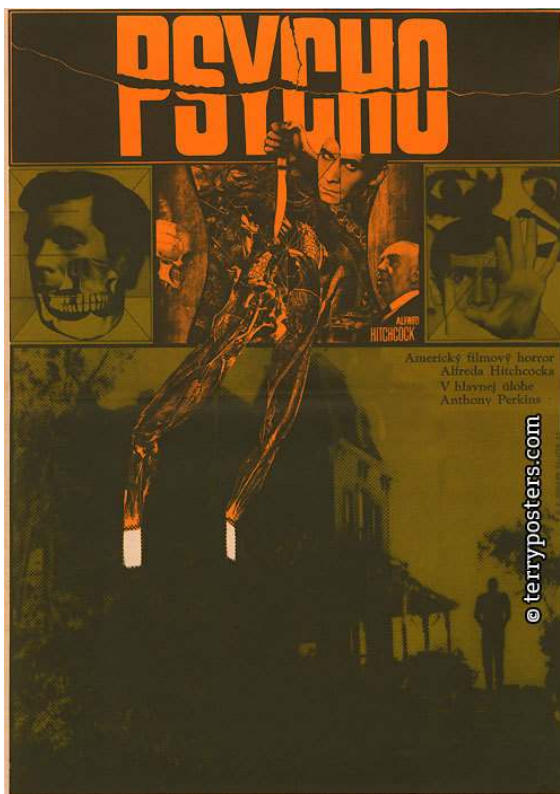
Co můžeme čekat o pátečním finálovém večeru ? Samozřejmě „Psycho“ (1960) s Anthony Perkinsem. Černobílá klasika (hodnocení ČSFD 88%), kterou málokdo neviděl nebo určitě alespoň neslyšel o její slavné scéně ve „sprše“. Tou sice Hitchcock splňuje obecně tradované označení mistra hororu, ale jinak se téhle specifické škatulce zařazení vzpírá a dalece ji přesahuje, jak jsme se mohli v průběhu týdne přesvědčit. Mistr napětí, pečlivě a precizně budovaného, to jistě ano, ale žánrově filmy špiónážní, detektivní, mysteriózní, thrillerů či noir, často ovšem s příměsí romantiky a humoru. Hororovou nálepku v rámci přehlídky šlo přidat jen k filmu „Ptáci“ a ani v tomto případě nebyla „čistá“.

O „Psycho“ by se dalo psát a hovořit dlouho, sami pořadatelé sotva stačili říci minimum toho nezbytného úvodem, aby se vešli, na úkor půlnočního filmu, do mimořádné informativní dvacetiminutovky, nebudeme se rozepisovat ani zde, rozhodně však je vhodné a určitě zajímavé zmínit fakt, že Hitchcock tímhle pozoruhodným snímkem nabořil i několik do té doby respektovaných tabu předepsaných americkou filmovou institucí, pro dnešního diváka naprosto nepochopitelných – nejenže se teprve zde vůbec poprvé objevil záběr na toaletu, ale dokonce bylo zaznamenáno její spláchnutí, údajně poprvé se objevila ve filmu i společná manželská rozestlaná postel, a to navíc i s mužem a ženou, jakkoli ne zcela svlečenými ! V Americe, svobodné zemi neomezených možností.

Režisérův majstrštyk je tedy za námi, ovšem po téhle dávce napětí by se usínalo špatně. Tož ještě něco trošinku lehčího na závěr - „Vražda na objednávku“ (1954, dle hodnocení ČSFD 85%). Třešnička na dortu ? Dalo by se tak označit a zhruba stovka nejvytrvalejších v hledišti navíc i sladkost před začátkem poslední projekce dostává, malý zabalený perník, ozdobený nikoli třešničkou, nýbrž klíčem. Jak symbolické pro samotný film, rovněž však lze chápat i jako klíč k řešení zločinu, který měl být dokonalý, nebo klíč k Hitchcockovým snímkům, klíč k pochopení jeho nazírání světa a vyjadřování prostřednictvím celuloidových okének ....navzdory perfektnímu naplánování se dokonalá vražda nakonec nekonala, sám film s Grace Kelly však dokonalý byl, stejně jako celý týden. Dobrou noc ! Ať se vám třeba zdá o dalších skvělých filmech, na které by mohlo dojít někdy příště, „Živá a mrtvá“, „Podezření“, „Chyťte zloděje“, „Muž, který věděl příliš mnoho“, „Marnie“, „Zběsilost“ .....

**Alfred Hitchcock uvádí** - festival ikonických filmů Mistra napětí v pražském kině Aero, 29.2. až 4. 3. 2016

P.H., <http://www.kinoaero.cz/cz>, filmové plakáty : <http://www.terryhoponozky.cz/plakaty>





## Akronymy – žijeme zkratkovitě ?

Akronymy jsou zkratky – nová vlastní jména - vzniklá spojením začátečních písmen několika slov a to hlavně anglických frází. Zapisují se velkými písmeny bez oddělování tečkami, já jsem vybral jenom ty nejfrekventovanější. Používají se hlavně pro textovou komunikaci, či v odborných termínech, své největší uplatnění však akronymy našly na internetu, v e-mailech a v různých komunikačních programech. Hlavním smyslem jejich používání je zkrácení a tedy urychlení komunikace. Moderní doba je hektická, všechno se zrychluje, času je málo, musím toho stihnout hodně, vyjadřuji se proto ve zkratkách. Domyslíme-li to ovšem všechno do krajnosti – budou si lidé v budoucnu jen tak obyčejně povídat ? Kdy nebudeme šetřit a také dohánět čas, kdy si sedneme, aniž by někdo někde pospíchal ? Kdy nebude třeba používat zkratky ?

2U

To You - tobě

4U

For You – pro tebe

ASAP

As Soon As Possible – co nejdříve, jak je to jen možné (tuhle poznámku fakt miluju, když mi ji někdo připíše k tomu, co ode mě potřebuje)

B4N / BFN

Bye For Now – zatím ahoj

BBS

Be Back Soon – vrať se brzy

BTW

By The Way - mimochodem

DIY

Do It Yourself – udělej si sám

FAQ

Frequently Asked Questions – nejčastěji kladené otázky

F2F

Face To Face – osobně, tváří v tvář

FYI

For Your Information – pro tvou informaci

GL

Good Luck – hodně štěstí

GMAB

Give Me A Break – dej mi oddech

HAND

Have A Nice Day – měj se

HTH

Hope This Helps – doufám, že to pomůže

IAC

In Any Case – v každém případě

IMO

In My Opinion – podle mého názoru

INMP

It's Not My Problem – to není moje věc

JK

Just Kidding – jen si dělám srandu

L8R

Later – později

LMK

Let Me Know – dej mi vědět

OTOH

On The Other Hand - na druhou stranu

PLS

Please - prosím

POC

Piece Of Cake – brnkačka, lehký úkol

SYS

See You Soon – uvidíme se brzy

TA

Thanks Again – ještě jednou díky

THX nebo TNX

Thanks - díky

TMA

Take My Advice – drž se mé rady

TMI

Too Much Information – příliš mnoho informací

TGIF

Thank God It's Friday – díky bohu, že je pátek

TIA

Thanks In Advance – díky předem

TOY

Thinking Of You – myslím na tebe

U2

irská rocková kapela – to byl chyták ! Ale pěkně, že, když se podíváte na první akronym ? Jenže i U2 je akronym a sice „You Too – ty také“.

## Mistr tvoří – nerušte ho přece !

Jak dopadla tvorba Mistra a jaký ohlas jeho hudba vzbudila na plánovaném turné, to se diváci v sále hřiběckého Pohostinství u Šimků nedozvěděli, zato však na konci každého představení bylo jasné, že samotná hra autorky a režisérky paní Marty Volcové úspěšná byla. O premiéře by se sice volná sedadla v hledišti našla, to zřejmě ale měla na svědomí tak trochu utajená páteční veřejnosti částečně přístupná generálka. Následné reprízy již byly předem vyprodané a další případní zájemci o shlédnutí komedie se museli spokojit s „bidýlkem“, tedy sezením na stolech vzadu – ne že by ovšem odtud neměli přehled a byli nějak ošizeni.

Představení, časově zasazené do dvacátých let minulého století, je tentokrát rozděleno do dvou stejně dlouhých částí. Ta první se odehrává v pražské domácnosti hudebního skladatele Františka (Ferryho) Piškuleho (v podání výborného Tomáše Edra), jenž si momentálně poněkud zoufá a rukama neustále



zajíždí do rozcuchané beethovenovské kštiny, podzimní celoevropské turné se blíží a pro novou kompozici, kterou tam hodlá předvést, chybějí nosné nápady. Jeho žena Albína (dokonale ji hraje Žaneta Šimková) mu sice dle vlastního mínění vytváří podmínky k tvorbě ideální, ale on už to „kafíčko a její buchtý“ nemůže ani vidět. No a k tomu neustálé uklízení v bytě, jak potom nalézt včerejší odložený (spíše v návalu zuřivosti odhozený) notový záznam, v němž možná nakonec nějaká jiskřička geniality přeci jen doutnala ?

Mistr trpí, ale není sám. Za Albínou pravidelně dochází ctitel ze sousedství, pan Mečislav Brouček (kouzelný Zdeněk Charvát), toho drtí Ferryho přezíravost k okolnímu světu včetně manželky, vždyť „... ona je taková, áh, a ty její buchtý !“ Nezbyvá než vytrvat a doufat, Albína se nepřístupně netváří.



Však opatrně, je tu přece paní Ema Broučková (roztomilá Johanka Volcová), přítelkyně paní domu, co si jednak potrpí na módní kloboučky, které jí ubohý Méča („a neříkej mi tak pořád !“) spolehlivě financuje, jednak touží po Ferryym, s nímž kdysi prožila po jednom úspěšném koncertu letný románek ... na což on si už, totálně pohlcen hudbou, víceméně nevzpomíná.





Právě ta jeho paměť. Na její dřavost spoléhá nenadálá návštěvnice, jistá Aloisie Kyprá (vidá, Turovka zastoupena Katkou Petrákovou, vivat !), která se představuje jako fanyynka a oddaná milovnice..., ehm..., hudby, s památníčkem k podepsání, ale hlavně s dcerkou Milli (Liliana Smejkalová). Po straně se svěruje publiku se svým úmyslem, namluvit Mistrovi, že Milli je jeho dítě a pozůstatek z jedné bývalé štace, Piškule jistě nebude riskovat skandál a začne klopit ....

A kolem toho všeho věčně posmrkávající a věčně bez kapesníku, hubatá služka Káča (přesná Tereza Kampeová), která má ovšem „na takovéhle návštěvy čuch“. Aloisii však nakonec není třeba nějak vypoklonkovávat, přichází dopis ze Smrkonos (nebo z Utřinos ?, snad to v rychlosti si tajně čtoucí Ema nespletla), v němž pan Karel Drmola z Lesní samoty zve ctihodnou a váženou Albínu s chotěm po roce zase na letní byt. Zatímco Albína vykresluje manželovi pobyt v







idyllickém, klidném a pro něj jistě inspirativním prostředí, Aloisie vše vyslechne a upravuje adekvátně svůj plán. Vypadá to, že penzion nebude mít v letošní sezóně o hosty nouzi .....

První jednání končí, opona se zatahuje, ale objeví se v ní ještě obličej prostořeké Káči, která zahuláká : „20 minut pauza, vyběhnout, vyčurat, vrátit !“ Poslechneme, abychom se na začátku druhého dějství ocitli před penzionkem Lesní samota. Majitel Drmola (role jak na míru šitá pro Vladislava Smejkal) je spokojen, hostů plno, nyní se navíc objevuje nečekaná dvojice, teta Bóža

(Marcela Maryšková) s neteří Evičkou (Lenka Zelená), poblázněnou do hudby, však moderního charlestonu .... desky na gramofonu se začínají roztáčet, mračna nad poklidnou atmosférou stahovat. A to je ještě na cestě sem Kikina (Marie Procházková), kamarádka Aloisie, tedy vlastně nakonec všem zde shromážděným pánům známé Zrzavé Lojzky, mající v patách četníka (Jiří Šimek st.). Ne, nebude to pro Ferryho oáza klidu.

Jak výše zmíněno, hra se povedla, jak námětem, tak zpracováním i provedením. Herecké výkony všech byly úchvatné, velký aplaus sklízela Tereza Kampeová, ale asi vůbec největší obdiv nakonec patřil malé Lilianě Smejkalové. A opominout nelze ani dokonalou práci na skutečně bohatých kostýmech (Marta Volcová), líčení herců (Hana Charvátová), kulisách (Jiří Šimek ml., Miroslav Tomec, Lenka Hašková, Johana Volcová), osvětlení a zvuku (Jan Volc st., Miroslav Tomec). Naostro se vše obešlo bez Magdaleny Pokorné, nicméně její nápověda samozřejmě také vždy připravena byla.

Těšme se, co tihle mistři připraví na příště !



„Mistr tvoří !!!“ - komedie v provedení Hříběckého divadýlka, premiéra 20.2., reprízy 27.2., 5.3. a 12.3.2016, vše v Pohostinství u Šimků. Stránky Hříběckého divadýlka jsou tady <http://ochotnici.webnode.cz/>, fotogalerii z premiéry najdete [zde](#).

P.H. 8.března 2016, foto O.H. 20.února 2016



## Co si dneska ukuchíme ? Španělské dobře udušené kuře !

Je to jednoduchý a velmi vydařený recept na přípravu všeho v jednom hrnci, který jsem několikrát vyzkoušela a postupně upravila do následující podoby. Rozpis je pro 4 středně hladové jedlíky :

### Co budete potřebovat ?

- \* 1 lžíce hladké mouky
- \* 1 lžíce sladké mleté papriky
- \* 1 lžička soli
- \* černý mletý pepř
- \* 4 celá kuřecí stehna
- \* 3 lžíce olivového oleje
- \* 1 velká cibule
- \* 2 stroužky česneku
- \* 1 plechovka pokrájených konzervovaných rajčat (425 g)
- \* 1 žlutá nebo zelená paprika
- \* 1,5 dl červeného vína (ale dobrého, žádný krabicák prosím !), samozřejmě ho nejprve ochutnáme a během vaření dále kontrolujeme obsah lahve, zda je víno opravdu dobré
- \* 3dl kuřecího vývaru
- \* 3 středně velké brambory
- \* 12 černých oliv bez pecek
- \* 2 bobkové listy

### A jak na to ?

Kuřecí stehna vykostíme

a nakrájíme na větší kousky cca 4 x 4 cm. Do většího igelitového pytlíku dáme mouku, mletou papriku, sůl a pepř. Přidáme kousky kuřete a protřepeme, aby se důkladně obalily směsí. Ve velkém kastrolu rozežřejeme olej, opečeme kousky kuřete do zlatova a pak je vyjmeme. Do kastrolu přidáme nakrájenou cibuli a rozetřený česnek a osmažíme. Přidáme rajčata, na větší kousky pokrájenou papriku a podusíme 2 až 3 minuty. Pak do kastrolu vrátíme kousky kuřete, přidáme víno, vývar, na čtvrtky nakrájené brambory, olivy a bobkový list. Kastrol přikryjeme pokličkou a necháme zhruba 1 hodinu zapékat v předehřáté troubě při 200C. Nakonec dochutíme solí a pepřem dle chuti a potřeby. Podáváme horké s čerstvým chlebem.

Víno nemusí být nutně španělské, nemáme-li po ruce Rioju, dobře poslouží i italské Montepulciano ☺.

Pokud by vás cokoliv zajímalo, pište na [recepty@turovka.cz](mailto:recepty@turovka.cz)

Eva Hrušková 28. února 2016, foto O.H.tentýž den

## Kája Saudek 18+, což erotiku značí

Řekne-li se český komiks, většině lidí se vybaví stejná jména – těm skutečným pamětníkům ještě možná legendární předválečný Puňfa, jinak Čtyřlístek, Rychlé šípy. A potom, nu ovšem, Kája Saudek ..... V posledních letech se mu konečně dostalo zaslouženého uznání a patřičné pozornosti, objevily se knihy s jeho nesmrtelnými a v nejlepším slova smyslu kultovními seriály Lips Tulian, Muriel, vyšel objemný sborník mapující jeho tvorbu, byla uspořádána řada výstav. Sám autor si tento zájem již nemohl užít, od roku 2006 ležel ve vegetativním stavu v Motolské nemocnici poté, co mu v krku nešťastně zaskočilo sousto, a nedočekal se ani výstavy, kterou k jeho osmdesátým narozeninám připravila na léto roku 2015 dcera Berenika Saudková, když 25.6. skonal.

Tančící dům v Praze, v jehož třech patrech byla expozice instalována, však předložil návštěvníkům tentokrát něco zcela jiného, vymykajícího se dosavadní nabídce, a to výlučně téma erotiky a pornografie v Mistrově díle, téma autorem oblíbené, ale bývalým režimem – který komiks jako takový toleroval jen s mnoha výhradami a podmínkami – pronásledované, utiskované, obávané a zavrňované, většina kreseb tak musela být ukrývána po přátelích i známých, od nichž se však často již nikdy zpět nevrátila. Věru, nebylo lehké dát nyní dohromady účtyhodnou kolekci čítající téměř 300 prací, víceméně jen ze soukromých sbírek....

Úvod v přízemí Tančícího domu je ovšem decentní, je zde především soustředěna plakátová tvorba, v jejím rámci si oživujeme filmy jako „Čtyři sluhové a čtyři mušketýři“, „Velký Waldo Pepper“, „Rozhovor“ nebo „Kdo jde stopou rosomáka“, ale i dobře známý snímek „Čtyři vraždy stačí, drahoušku!“. Chybět nemůže „Barbarella“ v hlavní roli s Jane Fondovou, a samozřejmě „Kdo chce zabít Jessii“ s Olgou Schoberovou, mimochodem první československou playmate (tedy ženou na titulní straně) pánského časopisu Playboy a také častou předlohou Kájou vypodobňovaných dívčích postav.

Mužští hrdinové jsou zde náležitě urostlí a svalnatí, dívky krásné, žádoucí a plných, bujných tvarů, erotika to však není otevřená. Jako skvělý kreslíř, zároveň však i vynikající letterista a autor průvodních textů, Saudek hodně pracoval s jinotaji, lechtivými dvojsmysly, důmyslnými hříčkami. Příkladem může být obálka fiktivního magazínu z uvolněnější druhé půle šedesátých let s popiskou „Ve znamení černého trojúhelníku“, tady vystavená jako originální grafický list. O něco odvážnější kresba „Deutsche Mädels“ pro změnu dokumentuje, co vše dokázalo posloužit někdejšími mocipánům jako záminka k perzekuci, Saudek, jemuž nic nebylo cizí, se svou typickou





formou vyjádření vysmál nacismu (na červenožlutém podkladu dvě dívky s rozhozenýma nohama v černých punčochách připomínajícími hákový kříž), oficiální reakcí však byl soud kvůli údajné propagaci fašismu.

Hodně prostoru je věnováno kresleným sci-fi seriálům, jsou tu skicy k už zmíněnému „Muriel a andělé“ (částečně vyšel časopisecky v roce 1969), nalézáme také nespočet zarámovaných grafických listů o rozměrech 50 x 50 cm sloužících jako předlohy komiksu „Muriel a oranžová smrt“, kdysi pozdrženému cenzurou vzhledem ke zjevným narážkám na invazi v roce 1968 a vydanému konečně až v roce 2009. Plakát „Miss Perlovka“ budí spíše úsměv než pohoršení, jiný s názvem „Proti plané intelektuálštině plnotučnými krmivý“ opět podtrhuje osobitý Saudkův smysl pro humor (vychrtlá plochá studentka drží v podpaží skripta s názvy na hřbetech „Literatura“, „Umění suchopár“, proti ní stojí šňavnatá vrstevnice „krev a mlíko“). A „Černošky“, olej na plátně? Vlastně docela cudné a seriózní.

V přízemí se můžete rozhodnout, zda vaše kroky povedou do prvního patra, či zda sestoupíte po točitých schodech do suterénu, kde je umístěno skutečné jádro „18+“. Nutno poznamenat, že není-li člověk extrémně prudérní, lze projít i tuto část výstavy bez výrazného červenání se, jakkoli jsou tady vystavované exponáty svým obsahem explicitní, všudypřítomný autorův nadhled a nadsázka, pravda, leckdy vyšponovaná až na maximální možnou míru, nedovolují vás mravně pošpinit. A tak tu procházejí a postávají lidé všeho věku (pochopitelně zletilí) a baví se nad kresbami a obrazy, z nichž řada název nemá, a u jiných je zase tento všeříkající nebo hodně vypovídající, jako např. „Aáááá“ (60.léta), „Kocour s kočkou“ (1986), „Těžcí zločinci a lehké holky“ (1966), „Post Coitum“ (1984), „Láska u popelnic“ (1957). Anebo „Láska v obrazech“, „Autoerotika“ či „Z historie aviatiky – první tankování za letu“. A otevřeně brutální „Barababella“? Ano, tady už mravokárci nezdvihají jen prst, nýbrž hrozí pěstí, avšak přisproslému průvodnímu textu se musíte smát a celkové vyznění je pak zákonitě úplně jiné. A chcete-li od toho všeho na chvíli od-/vydechnout, v pravidelných sekvencích se promítá černobílý amatérsky natočený film z roku 1974, ze Saudkova bytu, de facto ateliéru, zajímavý dokument dotýkající se nejen kreslené tvorby.

Pokud do „podsvětí“ nezavítáte a vyjedete-li výtahem rovnou do prvního patra, stále je co prohlížet. Různá péefka, pozvánka na Rosickou neckyjádu, umírněné provedení, ale pozornému divákovi neuniknou drobné náznaky. A kresby v rámci vděčného tematu reklamy, pro Pražský mlékárenský průmysl, pro obor tabákový (Letka-20 cigaret s filtrem), tukový, kosmetický. Černobílá variace na Alfonse Muchu, vpravdě jemný „Virtuos“ s jenom lehkým náznakem erotiky (1990) či otevřenější „Rokoková scéna s flétnou“, z padesátých let s ještě ne zcela charakteristickým rukopisem „Dvě na jednoho“, „Smoking“, „Vokovaný boty“, v úplně jiném stylu zas „Uhranutá“ z následujícího desetiletí. A na závěr „Totální výprodej“ aneb postarší blondýna rozcapená na gauči, s cedulkou „Od teď i na splátky“ ... Prostě Kája!

Chystá se kniha, která by měla zachytit většinu nebo snad dokonce vše zde prezentované. Fanoušci a obdivovatelé si ale na své přijdou i hned. Některé grafické listy jsou prodejné, ke koupi se nabízí i řada reprodukcí, obrazů, kreseb, plakátů. K tomu pochopitelně různé motivy kreseb na hrnečcích, klíčenkách, buttonech, pohlednicích. A dosud vydané publikace.

Akce obdobného rozsahu se v blízké době určitě konat nebude, avšak „Saudek“ je „in“ a části jeho díla budou nadále k vidění na mnoha místech republiky, ať již samostatně, či ve spojení s fotografiemi jeho známějšího bratra Jana, jako je tomu nyní v Praze na Staroměstském náměstí, v GOAP galerii. Předsudky,





obavy, stud falešný i přirozený stranou, milí čtenáři !  
Více o výstavě najdete [zde](#), životopis Karla Šaudeka si pak zájemci prostudují [zde](#).

P.S. Publikace skutečně měla vyjít, v omezeném nákladu 1000 kusů, leč nebyla k sehnání a velcí pražští knihkupci nad dotazem po její existenci vesměs krčili rameny. A pak, světe div se, nahodilá lednová návštěva pelhřimovského knihkupectví U Vrány a v regálu jeden vykukující výtisk. Druhý, zabalený ve fólii, dostávám. Hleďme, kruh se uzavřel, a na Vysočině !

**Kája Šaudek „18+“** – výstava v Galerii Tančící dům v Praze, 17.6.-17.9. 2015, více o výstavě [zde](#).

P.H. leden 2016, zdroj fotografie : <http://www.osobnosti.cz/karel-saudek.php>

## Sranda musí být - o ženských i o mužských

Nejdůležitější je, umět si udělat srandu sám ze sebe a to vám řeknu – ne každý umí. Potkal jsem ve svém životě řadu žen, které velmi zapškle mluvily o mužích, ale také muže, kteří nenechali ani nit suchou na ženách. Obou je mi docela líto, avšak naštěstí jsou v menšině.

### Nejprve něco na muže :

Když Bůh stvořil Adama a Evu, zbyly mu ještě dvě věci, které jim chtěl dát.

Bůh řekl: "Mám pro vás ještě dva dárky, pro každého z vás jeden. Ten první je moci čurat vestoje."

Adam ho přerušil: "Já to chci, já to chci! To bude báječné a můj život bude mnohem jednodušší a veselejší !"

Pak se podíval na Evu a Eva přikývla a řekla: "No proč ne, pro mne to není tak důležité."

Tak dostal Adam od Boha tento dárek. Výskal radostí, poskakoval a čural tu zde, tu onde, běžel na pláž, čural i tam a obdivoval se obrazcům, které se mu podařilo vytvořit v písku.

Bůh s Evou pozorovali Adamovo nadšení a tu se zeptala Eva Boha:

"A ten druhý dárek, který jsi nám chtěl dát ?"

"To je mozek, Evo. To je mozek."

### ..... a dokončíme několika replikami o ženách :

\* Život ženy se dělí na tři období:

1. Jde na nervy svému otci. 2. Jde na nervy svému muži. 3. Jde na nervy svému zeti.

\* Zpráva z tisku:

Na mistrovství světa v ženské logice zvítězil s velkým náskokem generátor náhodných čísel.

\* Moudrý muž neprotiřečí ženě ! Nechává ji povídat až do té doby, než si začne odporovat sama.

\* Když se žena vdává, řekne „ano“. A tehdy je to naposledy, kdy promluví stručně.

\* Víte, co se stane, když žena přijde na to, co vlastně chce ? Rozmyslí si to.

\* Pro ženu neexistuje problém, který by se nedal vytvořit.



O.H. 13.března 2016 + zdroje nejrozličnějšího druhu

Noviny z Turovky. Šéfredaktor: Přemysl Hamerník. Redakce: DTP a grafika Ondřej Hruška, korektury K.Hamerníková, M.Kunešová, M.Brémová. Adresa redakce: Turovka 4, 394 03 Horní Cerekev. Kontakt: [noviny@turovka.cz](mailto:noviny@turovka.cz). Vychází nepravidelně v nákladu příležitostném pro rodiny a přátele členů redakce. Redakční rada má výhradní právo nezveřejnit příspěvky, které se jí nelíbí, které jsou nevhodné, nevkusné, které jsou škodlivé celkově a to zejména zdravému duševnímu životu. Anonymní články se nepublikují. Drby, klevety a pomluvy jsou nám odporné a proto je zásadně nezveřejňujeme. Autoři přijatých článků zodpovídají za jejich správnost včetně citací z jakýchkoliv externích zdrojů informací. Veřejně přístupná elektronická podoba těchto novin existuje na stránkách [www.turovka.cz](http://www.turovka.cz). Žádná část obsahu těchto novin ve verzi tištěné ani ve verzi elektronické nesmí být využita k osobnímu obohacení, nesmí být kopírována, dále publikována natožpak rozšiřována v jakékoliv podobě. Veškerá autorská práva jsou vyhrazena © 2014 - 2016 Redakce Novin z Turovky.

